Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 25 (2313). 30 ЧОРШАНБА ЯНВАРЬ 1974 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ОЗОДЛИК ОРОЛИДА КАТТА ҚУВОНЧ

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Фидель Кастро Рус билан суҳбатлашаётган пайти.

ТАСС махсус мухбирлари **В. Мусаэльян** ва **В. Соболев** фотоси.

Л. И. БРЕЖНЕВ КУБА КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ РАҲБАРЛАРИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

28 январь куни Гаванада КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Куба Компартиясининг раҳбарлари билан дўстона, самимий суҳбатлашди.

Суҳбатда Фидель Кастро, Рауль Кастро, Освальдо Дортикос ўртоқлар ҳамда Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ва секретариатининг бошқа аъзолари иштирок этдилар.

Совет томонидан — А. А. Громико, В. В. Шчербицкий, Г. В. Романов, К. Ф. Катушев, Б. П. Бугаев, И. В. Архипов ўртоқлар, СССРнинг Куба Республикасидаги элчиси Н. П. Толубеев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари К. В. Русаков, А. М. Александров, А. И. Блатов қатнашдилар.

(ТАСС).

ГАВАНАДА САМИМИЙ КУТИБ ОЛИШ

Ўртоқ Л. И. Брежнев Куба республикасига келди

ГАВАНА. 28 январь. (ТАСС махсус мухбирлари). Революцион Куба пойтахти тантанали байрам либосида. Ҳамма жойда СССР ва Куба Республикасининг Давлат байроқлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг портретлари, КПСС билан Куба Коммунистик партияси шарафига, кардошларча Куба—Совет дўстлиги шарафига табрик сўзлари ва қутлов хитоблари ёзилган транспарантларга кўзингиз тушади. Бутун Куба пойтахти Куба Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Революцион ҳукумат Бош министри ўртоқ Фидель Кастро Руснинг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан Кубага келаётган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневни кутишга ҳозирлик кўрмоқда. Гаваннинг миллиондан ортиқ аҳолиси, мамлакат барча вилоятлари партия ташкилотлари ва меҳнаткашлар ташкилотларининг вакиллари бугун ўртоқ Л. И. Брежневни табриклаб кутиб олиш, Совет Иттифоқига, совет халқига ўзларининг қардошлик туйғуларини изҳор этиш учун шаҳар кўчалари ва майдонларига чиқдилар.

Гавана вақти билан соат 15 дан 15 минут ўтганда махсус совет самолёти СССР ва Куба Республикасининг Давлат байроқлари билан, табрик транспарантлари билан безатилган «Хосе Марти» аэропортига қўнади. Самолёт пиллапояси ёнида Фидель Кастро Рус, Куба Республикасининг Президенти Освальдо Дортикос Торрадо, Куба Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари, Революцион ҳукумат Бош министрининг биринчи ўринбосари ва революцион қуролли кучлар министри Рауль Кастро Рус ўртоқлар Леонид Ильич Брежневни қардошларча самимий ва сидқидиллик билан табриклаб, кутиб оладилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси К. В. Русаков, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзоси КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзоси ТАСС Бош директори Л. М. Замятин ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга келдилар.

Аэропортда ўртоқ Л. И. Брежневни Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ва секретариатининг аъзолари, ташқи ишлар министри Рауль Роа Гарсиа, Куба Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари, министрлар, давлат ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг Куба Республикасидаги элчиси Н. П. Толубеев, совет элчихонасининг ва савдо ваколатхонасининг, Кубадаги бошқа совет муассасаларининг ходимлари бор эди.

Куба Республикасидаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари ҳозир бўлдилар.

Тўплардан бир йўла 21 марта ўқ узиб, артиллерия салюти берилди. СССР ва Куба Республикасининг гимнлари ижро этилди.

Л. И. Брежнев ва Фидель Кастро Рус ўртоқлар Куба революцион қуролли кучларининг уч тури — пиёдалар, учувчилар ва денгизчиларнинг фахрий қоровули сафи олдидан ўтиб, кутиб олувчилар сари борадилар.

Гавана меҳнаткашларининг аэропортга тўпланган вакиллари ўртоқ Л. И. Брежневни табрик сўзлари, дўстона хитоблар билан, одатдаги «Хуш келибсиз!» деган сўзлар билан қизғин кутиб оладилар. Леонид Ильич ўзини кутиб олувчилар билан самимий саломлашади.

Кубалик ва совет пионерлари Леонид Ильичга гулдасталар тутадилар.

Сўнгра Леонид Ильич Брежнев ва Фидель Кастро Рус машинага ўтирадилар. Машиналар кортежи шаҳарга йўл олади. Аэропортдан қароргоҳгача бўлган салкам 30 километрлик йўлнинг бошидан охиригача Гавана меҳнаткашлари ўртоқ Л. И. Брежневни чин кўнгилдан табриклаб турдилар. Куба пойтахтининг меҳнаткашлари бузилмас Куба-Совет дўстлигини, КПСС ва Куба Коммунистик партиясини, қардош совет халқини шарафловчи сўзлар айтиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига — Кубанинг синалган содиқ дўсти — Совет Иттифоқига қайноқ меҳр-муҳаббат ва иззат-ҳурмат туйғуларини ифода этдилар.

Гавана аэропортида ва кўчаларида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев қизғин, самимий кутиб олинганлиги Куба халқи билан Совет Иттифоқи халқи мустаҳкам дўстлиги ва қардошларча революцион бирдамлигининг ёрқин намойишига айланиб кетди.

Н. КОЛЕСОВ. Н. ЧИГИРЬ

«МИНГЛАР ШАРТНОМАСИ» АМАЛДА

Қаҳрамонлар меҳнат беллашуви

Яқинда Тошкент тўқимачилик комбинатининг донгдор йигирувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Буолма Жўраева Иваново шаҳрида область социалистик мусобақа ғолибларининг йиғилишида бўлиб, улар билан иш тажрибаларини ўртоқлашди. Бу ерда уч Социалистик Меҳнат Қаҳрамони—«Ҳурмат белгиси» орденли Фурманов 2-тўқув-йигирув фабрикасининг йигирувчиси Е. Амосова, Ленин орденли Иваново меланж комбинатининг йигирувчиси А. Ерофеева ва Б. Жўраева минглар шартномасининг шонли анъаналарини давом эттириб, 1974 йил учун социалистик мусобақа шартномаларини тузишди.

«Оқ олтин» ўлкаси ва тўқимачилар диёрининг машҳур тўқимачилари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1974 йил планини муддатидан илгари бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш ҳақидаги қарорига шундай амалий жавоб беришди.

Шартномаларда Иваново ва Тошкент тўқимачиларининг меҳнат анъаналари, йигирувчиларнинг кўп йиллик шахсий дўстлиги, ўртоқларча ўзаро ёрдами, тажриба алмашиш, меҳнат мусобақаси ўз аксини топган.

Бугун уч қаҳрамон мусобақасининг шартномаларини ёритар эканмиз, Буолма Жўраеванинг Иваново областига қилган сафари таассуротлари ҳақидаги мақолани ҳам (2 саҳифада) эътиборингизга ҳавола қиламиз.

МАМЛАКАТИМИЗНИНГ ДОНГДОР ТУҚУВЧИЛАРИ, СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНЛАРИ—МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТУҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИНИНГ ЙИГИРУВЧИСИ БУОЛМА ЖУРАЕВА, ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ИВАНОВО МЕЛАНЖ КОМБИНАТИНИНГ ЙИГИРУВЧИСИ АНАСТАСИЯ ЕРОФЕЕВА, «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНЛИ ФУРМАНОВ 2-ТУҚУВ-ЙИГИРУВ ФАБРИКАСИНИНГ ЙИГИРУВЧИСИ ЕЛЕНА АМОСОВА УРТАСИДА

ТЎҚҚИЗИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ АНИҚЛОВЧИ 1974 ЙИЛИДАГИ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА ТЎҒРИСИДА

ШАРТНОМА

Мамлакатимизда коммунизм қурилишининг оламшумул программасини белгилаб берган партиямизнинг XXIV съезди тарихий қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумида сўзлаган ёрқин ва мазмунли нутқи, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати совет кишилари томонидан қизғин кутиб олинди, меҳнаткашларнинг сиёсий ва меҳнат кўтаринкилигини ошириб юборди.

Барча совет кишилари каби Тошкент ва Иваново области тўқимачилик корхоналарининг меҳнаткашлари ҳам ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини оширишга эътибори кун сайин кучайтирмоқдалар.

Кўп йиллик дўстлик, ишлаб чиқариш тажрибаларини алмашиш, меҳнат рақобати, «Минглар шартномаси» бўйича социалистик мусобақанинг кенг ёйилиши, икки область тўқимачилари учун ўз зиммаларидаги вазифаларни шараф билан адо этиш, партиямиз XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашда янги муваффақиятларга эришишда замин бўлмоқда.

Мана энди КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1974 йил халқ хўжалик планларини муддатидан илгари бажариш учун саноат, қурилиш ва транспорт ходимлари ўртасида Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарорига амал қилиб, Тошкент ва Иваново области тўқимачиларининг шонли меҳнат анъаналарини давом эттириш, В. И. Ленин туғилган куннинг 105 йиллигини зарбдор меҳнат билан кутиб олиш, КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленумининг қарорларида белгиланган вазифаларни амалга оширишга ҳисса қўшиш учун мамлакатимиз донгдор тўқувчиларидан Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари — Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси Буолма Жўраева, Иваново шаҳридаги Ленин орденли меланж комбинатининг йигирувчиси Анастасия Ерофеева ва «Ҳурмат белгиси» орденли Фурманов 2-тўқув-йигирув фабрикасининг йигирувчиси Елена Амосовалар қуйидаги социалистик мусобақа шартномаларини тузадилар.

Беш йилликнинг аниқловчи тўртинчи йили мусобақаси **мамлакатга кам сарф билан, кўп ва яхши сифатли маҳсулот етказиб бериш** шиори остида ўтказилади.

Тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Буолма Жўраеванинг мажбурияти:

— 1974 йил давомида икки йиллик план топшириқларини бажариш билан маҳсулотнинг 99,9 процентини биринчи сортга топшираман.

— Учта ёш ишчига ўз тажрибаларимни ўргатаман.

«Ҳурмат белгиси» орденли Фурманов 2- тўқув-йигирув фабрикасининг йигирувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Елена Амосованинг мажбурияти:

— 1974 йил шахсий план топшириғимни енгил саноат ходимлари кунига бажараман.

— 99,8 процент маҳсулотни биринчи сорт билан ишлаб чиқараман.

— Жиҳозларнинг лойиҳада белгиланган меҳнат унумдорлигини 9 процентга етказаман.

— 14 ёш ишчига тажрибамни ўргатаман.

Иваново область Ленин орденли меланж комбинатининг йигирувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анастасия Ерофееванинг мажбурияти:

— 1974 йилги шахсий план топшириғимни муддатидан илгари енгил саноат ходимлари кунига бажараман.

— участкамда ўрнатилган янги «БД—200—М 69» машиналарининг лойиҳада белгиланган қувватини муддатидан илгари ўзлаштираман.

Б. ЖУРАЕВА, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

Е. АМОСОВА, «Ҳурмат белгиси» орденли Фурманов 2-тўқув-йигирув фабрикасининг йигирувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

А. ЕРОФЕЕВА, Ленин орденли, Иваново меланж комбинатининг йигирувчиси, РСФСР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;

ФЕВРАЛЬ ҲИСОБИГА

Тошкент трикотаж фирмасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари

Бугун

февраль ойи ҳисобига ишлай бошладилар. Коллектив социалистик мажбуриятини адо эта бориб маҳсулот реализация қилиш ҳажми бўйича январь ойи планини шараф билан бажарди. Ой охиригача планга қўшимча яна 88 минг сўмлик трикотаж буюмлари реализация қилинади.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари А. Ф. Ерофеева, Б. Жўраева ва Е. Г. Амосова социалистик мусобақа тўғрисидаги шартномани имзолашаяпти.

А. Дворжец ва Г. Романов фотоси (Иваново, «Рабочий край» газетаси).

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ «Улкан одимлар» натта сарлавҳа остида 1973 йилда Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг бажарилиш якунлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг ахбороти эълон қилинган.

▲ КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов 29 январда Мордовияга келди.

▲ Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг 29 январда бўлиб ўтган пленумида КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумининг қарорлари ҳамда КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати асосида республика касаба союзларининг вазифалари кўриб чиқилди.

▲ Саратов канали қурилишида алоҳида ўрнак кўрсатган ходимларга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони бериш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг фармони эълон қилинган.

• Давр нафаси

ҒИШТ КЎПАЙМОҚДА

Аввал

1871 йили шаҳар марказида қурилаётган кичик ҳарбий истеҳком учун материаллар етишмай қолди. Уша пайтда саноатчи Маловнинг корхонаси қурувчиларнинг талабини қондира олмас эди. Корхона жуда ҳам кичик бўлиб, бир йилда 3 миллионтагина ғишт ишлаб чиқарар эди. Шундай бўлса ҳам у ўз замонасининг йирик корхоналаридан ҳисобланган.

Ҳозир

Тошкент шаҳрида ишлаб турган биринчи ғишт заводлари бошқармасининг коллективи пойтахтдаги йирик қурилишларни ғишт билан бемалол таъминлаб турибди. Корхона коллективи ўтган йили 49 миллион дона ғишт ишлаб чиқариб, йиллик топшириқни муддатидан илгари бажарган эди. Бу йил 50 миллион донага яқин ғишт тайёрланади. Корхона шу йилнинг ўзидаёқ 1975 йил учун планлаштирилган кўрсаткичлар даражасига етиб олади.

Бундан ташқари шаҳримизда яна иккита ғишт заводлари бошқармаси ишлаб турибди. Улар ўтган йилнинг ўзидаёқ 180 миллиондан ортиқ ғишт тайёрладилар. Ана шунча маҳсулотдан ҳар бири 40 квартирали бўлган 600 та уйни бунёд қилиш мумкин.

ЯНГИ ТРОЛЛЕЙБУСЛАР

1 троллейбус депоси товар станциясидан тўртта ЗИУ—9 маркали уч эшикли троллейбусни қабул қилиб олди.

Бугун

АНА ШУ МАШИНАЛАР БИРИНЧИ ВА ТЎРТИНЧИ МАРШРУТЛАРДА ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗГА ХИЗМАТ ҚИЛА БОШЛАДИ.

Депо маъмурияти йил охиригача Энгельс шаҳрининг Урицкий номли завод машинасозлари ишлаган бундай қулай троллейбуслардан яна 25 тасини олади.

Хомидхонов номли кўча

Республикамизда фан ва техника тараққиётига муносиб ҳисса қўшган олимлардан бири Музаффар Зоҳидхонович Ҳомидхоновдир. Унинг халқ хўжалиги учун аҳамиятли бўлган жуда кўп илмий ишлари, монографиялари нашр этилган. Олим оддий илмий ходимликдан академик, Политехника институтининг ректори лавозимигача кўтарилган. М. З. Ҳомидхонов қимматли кашфиётлари учун Беруний, мукофотининг лауреати бўлган.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети таниқли олим М. З. Ҳомидхонов номини абадийлаштириш ҳақида қарор чиқарди. Унинг номи Собир Раҳимов районидаги «Г-35» кўчасига берилди.

Бугун

Район ободонлаштириш бўлимининг хизматчилари М. З. Ҳомидхонов номли кўчани номерлаштириш, унга тахтачалар ўрнатиш ишига киришдилар.

Педагогик практика бошланди

Бугун

Ф. Энгельс номидаги Давлат чет тиллар педагогика институтининг инглиз, француз, немис тили факультетлари ва испан тили бўлими тўртинчи курс студентларининг Октябрь, Чилонзор, Киров районларидаги 25 та ўрта мактабда педагогик практикалари бошланди. Уларга тажрибали ўқитувчилардан С. Фридман, И. Ёқубов, А. Каримов, У. Неъматовлар бошчилик қилмоқдалар.

Практикант студентлар дастлаб мактаб ўқитувчиларининг дарсларини кузатишади, дарс бериш методларини амалда синаб кўрадилар. Сўнгра Ўзбекистон ССР ва республика Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишлаб турли темаларда адабий кечалар, учрашувлар ўтказадилар. Шунингдек, юбилейга оид стендлар ва кўргазмалар ташкил этадилар.

С. РИЗАЕВ.

• Мўътабар даргоҳда

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИГА БАҒИШЛАБ

Бугун

Марказий В. И. Ленин музейининг Тошкент филиалида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишлаб «Халқлар дўстлигининг ленинча тантанаси» деган кўргазма очилди.

Кўргазма пролетариатнинг доҳийлари жаҳон халқлари дўстлигига асос солган К. Маркс ва Ф. Энгельс ёзган «Синфлар антагонизми йўқолиши билан миллатлар орасидаги ўзаро низолар ҳам йўқолади» сўзлари билан бошланади.

Стендларда Совет Иттифоқининг ташкил қилиниши, унинг составига кирган қардош республикаларнинг ҳар томонлама гуллаб-яшнаши ва улар ўртасидаги яқинлик ҳамда ҳамкорликнинг тобора мустаҳкамланиб бориши, миллий масала бўйича ленинча назариянинг тантанаси кўпгина фотография ва ҳужжатларда яққол кўрсатилган.

Барча қардош республикаларнинг саноат, қишлоқ хўжалик, маданият соҳасида эришган ютуқлари, республикалар ўртасидаги хўжалик алоқалари ва ҳамкорлигига бағишланган бирнеча стендлар бор.

Коммунистик партиянинг янги жамият қурилишдаги роли ва актив фаолиятига бағишланган стенд диққатни жалб этади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ўзбекистон республикасига «Халқлар дўстлиги» орденини топшириши ва шу тантана муносабати билан қардош республикалардан олинган табрик альбомлари махсус витриналарга жойлаштирилган.

Кўргазма барча совет республикаларининг коммунизм қуриш ишида ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳаётнинг барча соҳаларида қўшаётган ҳиссаларини билиб олишда томошабинда яхши тасаввур қолдиради.

Ф. МИРРАҲИМБОЕВА, музей илмий ходими.

● *«Минглар шартномаси» амалда*

ИВАНОВОЛИК ДЎСТЛАР ҲУЗУРИДА

Бу учрашув менда узоқ сақланиб қолади. Бизнинг қадрдон, қадимий қардошимиз кўҳна Иваново шаҳри бизни оппоқ рус қиши билан кутиб олди. Бу шинам, кўҳна шаҳарнинг меҳмондўст кишилари билан учрашганингда одам ажиб бир ҳис қолади. Улар бизни худди туғишган ака-сингилларидек кутиб олишди.

Мен Ивановода биринчи бўлишим эди. У ерга боргач, Россиянинг йирик тўқимачилик саноати марказида, тарихий ҳодисалар содир бўлган жойлар, Иваново-Вознесенк тарих музейида бўлишга тўғри келди. Палехда халқ ҳунармандларининг моҳир қўллари қандай қилиб машҳур палех ёдгорликларини яратаётганининг гувоҳи бўлдим.

Албатта, мени кўпроқ рус дугоналарим Иваново фабрикаси йигирувчиларининг қандай меҳнат қилаётганлиги қизиқтирди. Шаҳардаги барча тўқимачилик корхоналарининг цехларида бўлиб, йигирувчилар, тўқимачилар, мастер ёрдамчиларининг қандай ишлашини кўрдим. Фурманов шаҳридаги фабрикада Елена Георгиевна Амосова ишлаётган йигирув машинаси олдига яқинлашганимда, ўзимни тутиб туроолмадим. Енгларимни шимардим, бармоқларим ўз-ўзидан ипларни улай бошлади. Ҳа, сменанинг охиригача шундай бўлди.

Елена Георгиевна учта ўрнига бешта станокни бошқаради. Агарда у 20-номерли калавада ишлаётганини эътиборга олсак, бу жуда катта зичликдир. (Калаванинг номери қанча паст бўлса, ипнинг йўғонлиги шунча ортади). Жараён жуда тез, бўш ғалтакни олиб, тўласини қўйишга улгураолсанг бас. Елена Георгиевна ҳар сменада йигирув машинасида 13—14 марта ғалтак қўяди. Бу юқори суръат ва катта тажриба талаб қилади. Елена Георгиевна бунга улгуради.

Унинг меҳнати муносиб тақдирланган. Яқиндагина Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бўлди.

Мен унинг машинасида жудаям ишлагим келди. Тўғри, бу ердаги меҳнат суръати ва ишнинг ташкил этилиши бизникидан анча фарқ қилса ҳам (мен ҳар сменада 2—3 ғалтак алмаштираман) мен ҳеч қийналмадим. Тошкентда комбинатда 22 йил ичида турли номерли калаваларда ишлашга тўғри келган. Бир пайтлар ўттизинчи номерлида ишлаган эдим. Бу икки номерлар орасидаги фарқ унча катта эмас. Шунинг учун мен аввал қандай ишлаганимни эслаб кетдим.

Ивановода ҳамкасбларим билан бўлган учрашувлар менга шодлик ва ҳаяжон келтирди. Ивановоликлар билан бизнинг ўртамиздаги дўстликнинг тарихи узоқ. Бу дўстлик кўп йиллар аввал комбинатимиз эндигина иш бошлаганида пайдо бўлиб, у кундан-кунга мустаҳкамланмоқда. Тошкент ва ивановолик йигирувчилар ўртасидаги кўп йиллик социалистик мусобақалар Ватанимизнинг янада равнақ топишига умумий ишимизга катта ҳисса қўшмоқда. Ивановодаги учрашув мени келажак ҳақида ўйлашга чорлади.

Социалистик мусобақа пешқадамларининг область йиғилишида тўрт мусобақадош область — Москва, Владимир, Иваново ва Тошкент тўқимачилик корхоналаридан ташриф буюрган дугоналаримга ва менга тўқувчи Евдокия ва Мария Виноградовалар номидаги мукофот топширилди. Биринчи беш йилликларнинг бу қаҳрамонлари ўзларининг афсонавий меҳнатлари билан мамлакатимиз тўқувчилари ўртасида шуҳрат қозониб, минг-минглаб тўқувчиларни халқимиз бахт-саодати учун фидокорона меҳнат қилишга чорлаган эди.

Евдокия ва Мария Виноградовалар мукофоти лауреати бўлганлигимни, меҳнатим шунчалар қадрланганлигини эшитган дақиқаларимда севинч ва ҳаяжонимнинг чеки йўқ эди.

Йиғилишда биз Мария Виноградова билан учрашдик. Унга тикилар экансан, шу ўрта бўйли, чаққон аёл ўнлаб йил умрини машаққатли меҳнат билан ўтказганлигига ишонгинг келмайди. Менимча, унда ҳалигача сақланиб қолган ёшлик шижоати Мария Виноградовани ҳозир ҳам тетик ва бардамлигини таъминлаган бўлса керак.

Эришган ютуқларимни ивановолик дўстларим — меҳнат мусобақасидаги рақибларим томонидан мукофотланиши менга кўп масъулиятлар юклайди.

Мен рус дугоналарим — Фурманов фабрикасининг йигирувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Елена Георгиевна Амосова ва Иваново меланж комбинатининг йигирувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анастасия Федоровна Ерофеевалар билан шахсий социалистик мусобақа шартномаларини тузишга қарор қилдим.

Биз меҳнат мусобақасини «Бир кунда — икки норма» шиори остида ўтказишга, яъни план топширигини ярим йилда адо этишга, дугоналарим: енгил саноат ходимлари кунига, мен эса 15 июлга бажаришга аҳд қилдим.

Ёшларга касб ўргатиш бўйича ҳам мажбурият олдик. Мен йил давомида учта йигирувчи тайёрлайман. Рус дугоналаримга берган сўзимнинг устидан чиқишга, социалистик мажбуриятимни шараф билан адо этишга интиламан. Ҳозир нормадаги 1150 ўрнига, 2000 веретонга хизмат қилаяпман. Ҳар куни 250 ўрнига 500 килограмм калава топшираяпман. Бундан ҳам яхши ишлашга, иш суръатини оширишга ҳаракат қиламан.

Областимиз делегациялари Тошкент ва Иваново область меҳнаткашлари ўртасида 1974 йил учун социалистик мусобақа шартларини тузишди. Шахсий мажбуриятларимни муваффақиятли бажарилиши коллективимиз тузган шартларни, амалга оширилишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади.

...Ивановодаги тўрт кун жуда тез ўтиб кетди. Мусобақа якунлари кўрилди, янги шартномалар қабул қилинди. Турли шаҳарлардан келган тўқимачилар билан учрашувлар, ивановолик ҳамкасбларимнинг иш жойлари, машина ва дастгоҳлари олдида бўлган учрашувлар ҳаммаси ортда қолди.

Ёдимда ўша дўстона табриклар, меҳмондўстлик, гуллар, ёдгорликлар, совғалар. Меҳнатда эришаётган муваффақиятларимизни дўстларимиз кузатиб турганида, қалбимиз фахр ва ғурурга тўлади.

Ватанимизда ишчининг меҳнати юксак қадрланади. «Меҳнат шуҳрати» орденининг учала босқичи ва «Меҳнат ветерани» медали билан мукофотланганим бунинг яна бир бор исботидир.

Б. ЖЎРАЕВА,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

«Ташкентхлеб» бирлашмаси биринчи нон заводи коллективи ишлаб чиқарилаётган нон маҳсулотнинг юқори сифатда бўлишига катта аҳамият бермоқда. Бу ерда тайёрланаётган ноннинг сифатли бўлишида корхона халқ назоратчиларининг роли ҳам ниҳоятда катта. Улар маҳсулотнинг сифатли бўлишига ўзларининг баракали ҳиссаларини қўшмоқдалар.

СУРАТДА: корхона халқ контроли группаси раисининг ўринбосари коммунист Мария Севостьянова янги тайёрланган ноннинг сифатини кўздан кечирмоқда.

● *Доимий комиссиялар иш тажрибасидан*

Ижроком таянчи

Советлар олдида турган вазифаларни муваффақиятли ҳал этишда доимий комиссиялар муҳим ўрин эгаллайди. Доимий комиссия ишининг муваффақияти кўп жиҳатдан унинг аъзолари активлигига, тажриба ва билимига, ижроия комитет билан ўрнатган алоқаларига боғлиқдир. Комиссия раиси ўз активидаги депутатларнинг лаёқатига қараб иш тақсимлаб бериши, вақти-вақти билан уларга амалий ёрдам кўрсатиб туриши ҳам комиссия ишининг ютуғини таъминлайди. Бу жиҳатдан Собир Раҳимов район Советининг ободонлаштириш доимий комиссияси аъзолари фаолияти диққатга сазовордир.

Районда бўлганимизда, бу комиссия ҳақида илиқ ва самимий гапларни эшитдик. Уларнинг иши билан танишишга аҳд қилдик. Шу куни тушдан кейин худди шу комиссиянинг йиғилиши бор экан. Йиғилиш бошланишидан ўн минут олдин комиссиянинг барча аъзолари тўпланишди. Улар бир-бирлари билан бугунги мажлисда кўриладиган асосий масалалар юзасидан суҳбатлашар эдилар.

Соат роса иккида мажлис бошланди. Биринчи бўлиб комиссия раиси Н. С. Новаченко сўз олди. Кун тартиби аниқ. Қишнинг қаттиқ келиши муносабати билан кўчаларда содир бўлаётган кўнгилсиз аҳволнинг олдини олиш ва бу ҳақда комиссия аъзоларининг ахборотини тинглашдан иборат эди. Йиғилишда комиссиянинг ҳамма аъзолари актив қатнашдилар. Улар ўзларига бириктилган территориялардаги аҳвол ҳақида батафсил гапиришди. Камчиликлар рўй-рост очиб ташланди. Қорасарой, Чимбой, Сағбон кўчаларида аҳвол ёмонлиги қайд этилди. Бу кўчаларда транспорт қатновини нормал йўлга қўйиш учун зарур чора-тадбирлар белгиланди.

Собир Раҳимов райони пойтахтимиздаги энг ёш районлардан ҳисобланади. Шунинг учун ҳам бу ерда ободонлаштириш масаласида ҳали қилинадиган ишлар жуда кўп.

Комиссия номига «Правда» маҳалласи аҳолисидан шикоят тушди. Унда бу кўчага водопровод ўтказишни тезроқ ҳал этиш масаласи кўтарилган эди. Комиссия бу ҳақда олдин ўз йиғилишини ўтказди. Шундан сўнг, кўчадаги аҳвол ҳақида ижроия комитетга хабар қилди. Бу ердагилар комиссия фикрини қўллаб-қувватлашди. Натижада зудлик билан бу кўчага водопровод олиб кириш ишлари бошлаб юборилди. Ҳозир бу кўчадаги ҳамма хонадонлар водопровод билан таъминланган.

Комиссия аъзолари ташаббуси билан талай ишлар қилинди. Ғалаба, Қоратут, Нодира кўчалари ва 16-мактаб территориялари асфальтланди. Нодира кўчасидаги хонадонларга водопровод олиб кирилди. Студентлар шаҳарчасида озиқ-овқат магазини очилди.

Ўтган йили қиш мавсумида 2- Қорақамиш массивидаги кўпгина янги уйларнинг томларидан чакка ўтиб кетди. Бу ерда яшовчи оилалардан кетма-кет шикоятлар туша бошлади. Комиссия аъзолари жойларда бўлишиб, у ердаги аҳвол билан яқиндан танишдилар. Текширув уйларнинг томини қайта ёпиш кераклигини кўрсатди. Бу масала район Совети ижроия комитети сессиясида ҳал этилди. Ижроия комитет комиссия аъзоларининг ахборотларини тинглаб, юқоридаги уйларнинг томини қайта ёпиш тўғрисида қарор чиқарди. Бутун ёз ойи давомида қурувчилар жадал суръатлар билан иш олиб бордилар. Натижада оилаларнинг талаби қондирилди.

Комиссиянинг иш плани бўйича яқин кунларда яна бир қанча ишлар ниҳоясига етказилиши керак. Улар жумласига, «Алоқа» маҳалласида магазин қурилиши ишини тугаллаш, Сағбон ва Проектний кўчаларидан то 191, 196-мактабларгача бўлган йўлларни асфальтлаш, шунингдек, Аэроплан кўчаси билан Ҳуршид кўчаси ўртасидаги масофани асфальтлаш ишлари киради. Комиссия аъзолари қисқа муддат ичида Абдулла Набиев маҳалласидаги хонадонларни тўла газлаштириш ишларини тугаллайдилар. 133- мактаб атрофи ободонлаштирилади.

Комиссия аъзоларининг келгуси режалари ҳам катта. Улар бу йил районга қарашли барча автобус бекатларига ўриндиқлар қўйиш ҳамда бу бекатлар устини соябонлар билан беркитиш ишларини кенг кўламда олиб боришга бел боғлашган. Қизилтут проездидаги 24- уйда болалар боғчаси филиали очилади. Бу кўчада турувчилар боғчанинг узоқлигидан бир неча бор шикоят қилишган эди. Ниҳоят комиссия аъзолари ижроком билан келишиб, ана шу уйда боғча филиалини очишга аҳд қилишди. Бу филиал бу йил ёзгача ремонт қилиниб ишга туширилади.

Район телефонлаштириш ишлари ҳам орқада. Комиссия аъзолари буни ҳисобга олиб, аҳоли гавжум яшайдиган жойларда бир неча телефон-автомат будкаларини қуриб ишга туширишни мўлжаллаб қўйишган. Планга кўра биринчи навбатда Тошкент Давлат университетининг 84 ва 85-ётоқхоналарига телефон олиб кириладн. Шунингдек, райондаги 69- почта бўлимининг ишларини яхшилаш масаласида ҳам қатор тадбирлар амалга оширилади.

Комиссия аъзоларининг кўпчилиги бир неча бор район Совети депутатлигига сайланган тажрибали кишилардир. Комиссиянинг раиси Нина Степановна эса бу йил иккинчи марта район Совети депутатлигига сайланди. У бир неча йилдан буён, шу комиссияга раҳбарлик қилиб келмоқда. Комиссия ишини тубдан яхшилашда унинг хизматлари катта бўлди. Комиссия аъзолари ўз зиммаларига топширилган ишга масъулият билан қарайдилар. Ҳар бир шикоят остида инсон тақдири ётганлигини ҳис этадилар. Депутатлик бурчи улардан ўз ишларига сидқидилдан ёндошиш кераклигини тақозо этишини яхши тушунадилар.

Ж. АБДУЛЛАЕВ.

«Агрегат» заводининг меҳнат аҳли республикамиз қишлоқ механизаторлари учун универсал тракторларда кенг қўлланиладиган редукторларни кенг кўламда ишлаб чиқармоқда. Корхона ишчилари ўртасида тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган мусобақа ҳам кенг қулоч ёзмоқда. Сиз мана бу суратда корхона редукторлар йиғиш цехининг илғор созловчиси, комсомол аъзоси Владимир Стариковни навбатдаги редукторни тайёрлаш жараёнида кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотолари.

Хатларингизни шарҳлаймиз

БОШЛАНДИ-Ю, ТАШЛАНДИ

Куйбишев номи билан аталадиган гўзал шоссенинг четида 1971 йилда Ҳамза район пишчеторги томонидан янги озиқ-овқат магазини қурилиб, ишга туширилганди. Биз, «Қизил тонг» фирмаси филиалининг ишчилари ва шу ерлик аҳоли дўконни доимо турли ассортиментдаги моллар билан таъминлаб турган сотувчилардан, дўкон мудири М. Жўраевадан хурсандмиз. Аҳолининг гўшт ва сабзавотга бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида дўкон ёнига 1972 йил сентябрь ойида ёрдамчи бино қурилиши бошланди. Бинонинг пойдевори тикланиб, беш олти қатор ғишт терилди. Буни кўргач аҳоли «бозорга бориб, овора бўлишдан қутуладиган бўлдик» деб жуда хурсанд бўлганди. Аммо қувончимиз узоққа чўзилмади. Қурилиш бошланди-ю, ташланди. Марказий кўчада, замонавий магазин ёнида ташландиқ бино турса жуда хунук кўринар экан. Қизиқ, бу ташландиқ бино қачон битар экан?

А. АЛИМАТОВ,
Ш. ТУРСУНОВА,
М. ХИДИРБЕКОВА
ва бошқалар.

РЕДАКЦИЯДАН: бу масала юзасидан Ҳамза район пишчеторгининг директори И. Мансуров қуйидагиларни билдирди:

—Дарҳақиқат, 17-озиқ-овқат магазини ёнида ёрдамчи бино қурилиши чала қолгани рост. Бунинг асосий сабаби шундаки, қурилишни ўз бўйнига олган ремонт қурилиш бошқармасидаги ўртоқлар материал етмади, деган баҳона билан ишни чала ташлаб қўйишди. Биз аҳолининг талабини ҳисобга олган ҳолда тез кунлар ичида бу объектда қурилиш ишларини бошлаймиз.

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА ҲАҚИДА ШАРТНОМА

СССР халқ артисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, режиссёр Комил Ерматов Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати прокатчилари комсомол—ёшлар бригадасига «аъзо» бўлди. Валерий Пелецкий бошлиқ шу коммунистик меҳнат бригадаси бундан буён бригаданинг яна бир тўққизинчи аъзоси—прокатчи — К. Ерматов нормасини бажарадиган бўлди.

Комбинат билан «Узбекфильм» студияси коллективлари ўртасида социалистик мусобақа шартномасини тузишга бағишланган кечада режиссёр металлург ишчилар оиласига қабул қилинди. Шартнома корхона ва студиянинг планларини тўла ва ошириб бажариш мусобақасинигина эмас, ўзаро ёрдамни ҳам кўзда тутади. Масалан, кинематографчилар комбинатда ҳаваскорлик студияси яратишда ёрдам берадилар.

Наладкачилар бригадасининг бошлиғи Октябрь революцияси ордени кавалери К. А. Федотов студия бадиий кенгаши составига киритилди. (ЎзТАГ).

Почта муаммолари

Газетхон ёзади

«КАСАЛ» ПОЧТАЧИ

169-алоқа бўлими Генерал Узоқов ва Шумамой кўчаларидаги аҳолига хизмат қилади. Бу алоқа бўлимининг хизматидан обуначилар ранжишмоқда. Мана, янги йилдан ҳам бир ойча вақт ўтиб қолди. Аммо шу пайтгача кўчамизда почтачи қорасини кўрсатмаётир. Шунча кун давомида на хат, на газета, на журнал олдик.

Бунинг сабабини аниқлаш учун алоқа бўлимига бордим. Алоқа бўлими бошлиғининг изоҳига қараганда бизга хизмат қиладиган почтачи касал эмиш. Бир неча кундан кейин почтачи келавермагач, яна алоқа бўлимига боришга тўғри келди. Бошлиқ бу сафар ҳам бизни пуч ваъдалар билан юпатиб жўнатди.

169-алоқа бўлимидаги «касал» почтачини ва беғам бошлиқни ким даволаб қўяркин?

Ш. АВАЗОВ,
Генерал Узоқов кўчаси, 2-проезд, 13-уйда истиқомат қилувчи обуначи.

ЧОРА ҚАНИ

Биз Чиғатой кўча, Сберкасса проездидаги 74-«А» уйда истиқомат қиламиз. Бизга 95-алоқа бўлими хизмат қилади. Менинг умр йўлдошим ва қизларим «Ёш ленинчи», «Ленин учқуни», «Ўзбекистон физкультурачиси», «Фан ва турмуш» сингари газета ва журналларга обуна бўлишган. Янги йилдан бери бир неча кунлар ўтган бўлишига қарамай, шу пайтгача бу газеталарни мунтазам равишда ололмаяпмиз. Почта бўлими бошлиғига мурожаат қилдик. «Чора кўрилади» деди.

Қани чора кўргани?

И. ШАРИПОВА,
уй бекаси.

АДРЕССИЗ ГАЗЕТАЛАР

Мен «Известия», «Советский спорт», «Тошкент оқшоми» газеталарига ва бир қатор журналларга обуна бўлгандим. Янги йилдан бир ҳафта ўтмасдан «Известия» ўрнига негадир «Правда» газетаси кела бошлади. «Советский спорт»нинг биринчи ва тўртинчи сонини олдим, холос. Қолганларидан дарак йўқ. Гоҳида 132-алоқа бўлимининг ходимлари икки кунлик газетани бир даста қилиб ташлаб кетишади. Бу аҳвол қачонгача давом этаркан?

О. УСМОНОВ,
Болтаев кўча 2-проезд, 5-уйда турувчи обуначи.

НЕГА?

Кўпчилик қатори мен ҳам «Совет Ўзбекистони», «Тошкент оқшоми» «Тошкент ҳақиқати» газеталарига обуна бўлгандим. Бизга Қорақамишдаги 175-почта бўлими хизмат қилади. Афсуски, мен бу почта бўлимининг хизматидан мамнун эмасман. Негаки, мана, бир неча кун бўлдики, обуна бўлган газеталарни келтиришмаяпти.

Нега?

М. ЮСУПОВ,
ўқитувчи.

ХУШ-ХАБАРЛАР

АНДИЖОН. Машинасозлик заводининг коллективи қардош Куба учун мўлжалланган буюртмани бажариб бўлди. Ана шу мамлакатдаги қишлоқ хўжалик фермалари учун 80 та дизель қурилма жўнатилади. Андижон пахта тозаловчилари биринчи кварталда Куба тўқимачилик фабрикалари учун 6900 тонна тола етказиб беришлари лозим.

●

УЧҚЎРҒОН. (Наманган области). «Коммуна» колхозида ариқлар ни қазиш муддатидан бир ой олдин тугалланди ва бу соҳадаги ишлар сифатли бажарилди. Яйлов — мелиоратив — қурилиш бирлашмасининг Наманган механизациялаштирилган колоннасидан Ф. Бекмамбетов бошлиқ бригада Н. Злобин методи асосида ишлаб ана шундай муваффақиятга эришди. Ариқ қазиш ишларини жадаллаштиришдан ташқари қурувчиларнинг иш ҳақини ҳам анча кўпайтиришга эришилди.

●

АНДИЖОН. Автобус маршрути область марказини Кенжа район маркази бўлган Оқолтин посёлкаси билан боғлади. Сўнгги йил мобайнида область картасида 35 та янги пассажир автомобиль йўли пайдо бўлди. Эндиликда ҳар куни 192 посёлка ва қишлоққа 470 машина қатнаб турибди. Маршрутларнинг умумий узунлиги 14 минг километрга етади. Шу йил ишга тушириладиган объектлар Андижон автовокзали ҳар соатда 500, Ленинскдаги автовокзал эса 300 йўловчига хизмат кўрсатади.

(ЎзТАГ).

ИНСОН ВА ҚОНУН

Редакциямизда янги бўлим ташкил этилди. У газета саҳифаларида ҳуқуқ билимларини кенг пропаганда қилиб боради. Шу билан бирга меҳнат, турар жой, граждан қонунчилиги ва бошқа муҳим масалалар бўйича тайёрланган юридик консультациялар мунтазам бериб борилади. Халқ кўнгилли дружиналари, ўртоқлик судлари, ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган юристларнинг иш тажрибаларини ёритишга катта эътибор берилади.

Инсон ва қонун. Бўлимнинг асосий рубрикаларидан бири ана, шундай деб аталади. Оқшомхонлар бу рубрика остида шаҳар ва районлар прокуратураси ходимлари, судьялар, халқ маслаҳатчилари, адвокатларнинг социалистик мулкка муносабат, меҳнат интизоми, меҳнаткашларни ҳуқуқ билимлари асосида тарбиялаш ва жамоатчиликни тўлқинлантирган бошқа мавзулардаги чиқишларини ўқиб борадилар.

Бугун сиз ҳурматли газетхон шу рубрика билан Тошкент шаҳар прокурорининг ўринбосари, III класс давлат юстиция маслаҳатчиси И. Ильюшининг «Шикоят ва унга муносабат» сарлавҳали мақоласи билан танишасиз.

ШИКОЯТГА

Ўтган йили Ю. И. Чекулаевдан Тошкент шаҳар прокуратурасига ариза тушган эди. Унда ишдан бўшаганига уч ой бўлганига қарамай «Средазэлектросельстрой» трести қурилиш-монтаж бошқармаси маъмурияти унинг ишдан бўшаганлиги ва меҳнат дафтарчасини расмийлаштириш н и орқага судраб келаётганлиги айтилган эди. Шу сабабдан ҳам Чекулаев ҳеч бир жойга ишга кираолмаган. Натижада унинг оиласи моддий жиҳатдан анча оғир аҳволга тушиб қолади.

Текширилганда бу факт тасдиқланди. Маълум бўлишича, Ю. Чекулаевнинг меҳнат дафтарчаси ва ҳисоб-китоб варақаси шу даврда кадрлар бўлимининг инспектори Болишевада сақланган. Ваҳоланки, у ҳисоб-китоб қилиш учун бухгалтерияга топширилиши зарур эди. Аянчли аҳволнинг юз бериши кадрлар бўлими инспекторининг масъулиятсизлиги оқибатидир. Бу тошбағирликдан бошқа нарса эмас, албатта. Инспекторнинг ишига совуққонлик билан қараши давлатга ҳам анча қимматга тушди. Тўғри, Чекулаевнинг оворагарчилик билан қилган прогули узлуксиз иш стажига қўшилиб, бу вақт учун ҳақ тўланди. Лекин бунинг асосий айбдори Болишева ҳам қаттиқ жазоланди.

Ёки иккинчи бир мисол. Богулма Гизатуллина «Жилстрой» трестининг механизация бошқармасига мурожаат қилиб, бу ерда ишлаётган собиқ эри болалари учун алимент пулини тўламаётганлигини маълум қилди. У кейинроқ билса, алимент ушлаб қолинар экану, аммо нима учундир ололмасдан келаркан.

Бошқарма маъмурияти биринчи ташвишли сигналданоқ Гизатуллина шикоятини кўриб чиқиб тегишли тадбир белгилаши керак эди. Аммо бундай қилинмади. Тўғрироғи, шикоятчининг хатига эътибор берилмади.

Шундан сўнг Гизатуллина арз-дод билан Чилонзор район халқ судининг ижрочиси Азизов ҳузурига борди. Бу ерда ҳам ишга бирор аниқлик киритилмади. Шаҳар прокурорининг ишга аралашувидан кейингина, бу аёл болалари учун тўлиқ (183 сўм) алимент пулини олди. Аниқланишича, пул бошқарма бухгалтериясидан бошқа адресга юборилар экан.

Ана шунга ўхшаш мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Кишиларнинг бундай масалалар бўйича арз-шикоятлари жойларнинг ўзида зудлик билан ҳал қилинганда эди, улар суд ва прокуратурага мурожаат қилиб юрмаган бўлардилар. Бу баъзибир корхона ва идораларнинг раҳбарлари ва касаба союз ташкилотлари ҳали ҳам меҳнаткашларнинг сигналларига етарли аҳамият бермаётганликларини кўрсатади.

Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун. Барча раҳбар ходимлар партиямизнинг бу шиорини ўзларининг асосий қўлланмалари қилиб олиб, шикоятларни ўз вақтида тўғри ҳал қилиб боришни ўз фаолиятларининг муҳим участкаларидан бири деб қарамоқлари зарур.

СССР Олий Совети Президиумининг бу Фармони ҳозирги вақтда меҳнаткашларнинг таклиф, ариза ва шикоятларини кўриб чиқиш билан боғлиқ бўлган барча масалаларни тартибга солиб турувчи ягона қонун актидир.

Чунончи, гражданларнинг таклифлари кўпинча сиёсий, иқтисодий ёки маданий ҳаётимизнинг у ёки бу томонларига тааллуқли бўлади. Улар меҳнаткашлар н и н г давлатни бошқариш ишларида актив қатнашишга интилаётганлигидан гувоҳлик беради, давлат аппарати юмушларини яхшилашга йўналтирилган бўлади.

Шикоят. Бу кимдир томонидан қаердадир гражданларнинг қонун билан мустаҳкамланган ҳуқуқ ва қизиқишларига хилоф равишда иш қилинаётганини кўрсатади. Шунинг учун ҳам унда нуқсонларга тезлик билан барҳам бериш зарур деган талаблар бўлади.

Чиндан ҳам камчиликларни бартараф этиш лозим. Бироқ текшириш натижалари шуни кўрсатдики, барча корхона ва идораларда ҳам меҳнаткашларнинг таклиф, ариза ва шикоятлари юзасидан иш олиб бориш талаблар даражасида йўлга қўйилмаган. СССР Олий Совети Президиумининг 1968 йил 12 апрелдаги Фармони кўрсатмаларига ҳар доим ҳам қатъий риоя қилинмаяпти. Меҳнаткашлар н и н г хат-хабарлари ҳисоби тўғри олиб борилмайди. Бу муҳим иш маъмурият томонидан назорат қилиб борилмайди. Бу ҳам етмагандай унинг учун жавобгар шахслар тайинлаб қўйилмаган. Айрим ҳолларда, раҳбарларнинг ўзлари ҳам бундан бўйин товлайдилар. Шахсий масалалар бўйича қабул кунлари тайинлаш ҳам унутиб юборилади.

Сансоларлик ва ишга объектив ёндошмаслик чиндан ҳам гражданлар томонидан ҳаққоний арз-шикоятларнинг содир бўлишига олиб келади. У ёки бу масалани омилкорлик билан қараб чиқилмаслиги шикоят ва корреспонденциялар оқимини вужудга келтиради.

Масалан, шаҳар прокуратураси органларига ўтган йилнинг тўққиз ойи мобайнида муассасаларда ҳал этса бўладиган, аммо ҳал этилмаган 40 процентта яқин, яъни бир неча минглаб шикоят ва аризалар тушди. Шунингдек, таниш, қўшни, қариндош-уруғларга берилган пулларни қайтариш, пул жамғармаси, мол-мулк, квартира ва ҳовли-жойларни бўлиб беришга ёрдамлашишни илтимос қилиб ҳам кўплаб ариза ва шикоятлар келиб туради. Гапнинг сирасини айтганда, бу ишлар фақат суд йўли билан ҳал қилинишини ҳар ким ҳам билавермайди.

Бюрократларча муносабатда бўлиш деб нимага айтилади? Масалан, «Ташхлебторг»ни олиб кўрайлик. Бу ташкилотда ишчи ва хизматчиларнинг на ёзма ва на оғзаки талаб ҳамда шикоятлари ҳисобга олиб борилади. Шундай экан, меҳнаткаш бу ердан ўз илтимосига қаноатланарли жавоб олиши мумкинми? Йўқ, албатта.

Савдо бошқармасининг Сергели бўлими, «Ташплодоовош»нинг Ҳамза улгуржи-чакана савдо идораси, Киров, Чилонзор, Ҳамза районлари ошхоналар трестлари ва Савдо бошқармасининг бошқа ташкилотларида ҳам ана шундай кўнгилсиз ҳолларнинг гувоҳи бўлиши мумкин. Ахир айнан ана шу савдо ташкилотларига харидорлардан, шунингдек, ўз ходимларидан кўплаб шикоят ва эътирозлар тушади-ку?

Маиший хизмат бошқармаси «Сервис» фирмасининг столида 400 га яқин хат ва буюртма рўйхатга олинган. Аммо, уларнинг деярли барчаси ҳаракатсиз ётибди.

Хўш, нима учун? Жавоб ёзиш учун маркага пул ажратилмаётганмиш. Бу ишга масъул бўлган Милявскаянинг жавобини қаранг-га!

«Сервис» фирмасининг Октябрь районидаги маиший хизмат уйига 1973 йилнинг 11 ойида 40 га яқин хат келган. Бироқ

саломатлик ҳақида суҳбатлар

ҚАРИНДОШГА УЙЛАНИШ ОҚИБАТИ

Халқимизнинг кўпдан-кўп қизиқ урф-одатлари бор. Уларнинг энг яхшиларини доим эъзозлаб келамиз. Шулар қаторида, қариндош-уруғга қиз узатиш, ўғил уйлантириш ҳам анча кенг ёйилган. Юзаки қараганда, бу ёмон одат кўринмайди, қариндош-уруғлар қуда-андачилик қилишса меҳр оқибат яна ҳам ортади, лекин гап фақат бунда эмас.

Кўпгина илмий-тадқиқотлар ва далиллар шуни кўрсатяптики, қариндош-уруғ билан турмуш қуриш сиҳат-саломатлик нуқтаи назаридан ёмон оқибатларга олиб келар экан. Бир авлодда, яъни ака-ука, опа-сингиллар наслида оғир касаллик бўлса, улар насли бир-бири билан тўқнашганда насл касаллиги кўп учрайди. Қариндош-уруғ бирга оила қурса, олдинги авлоддаги ҳасталик янги авлодга ўтиши ва ривожланиши кучаяди. Яқинда М. исмли бир хизматчининг боласини кўрдим, у боланинг касалланишида насл яқинлиги жуда катта сабаб бўлган. Бу оила синчиклаб текширилган вақтда шу нарса аён бўлдики, бундай касаллик тоғасида ҳам бўлган экан. Эр ва хотин иккалалари олдин қариндош экан. Шуниси қизиқки, бу ёш оиладан ташқари буларнинг авлодида шунга ўхшаш ўз қариндошларига уйланганлардан яна учта оила бўлиб, уччала оиладаги болаларнинг кўпчилигида ҳар хил ҳасталикларнинг аломатлари бор.

Қабулимда бўлган М. исмли кишининг айтишича, шу оила авлодининг катталари йиғилиб, келажак наслнинг касаллигини камайтириш мақсадида, қариндошларига уйланишни ва турмушга чиқишни таъқиқлашган. Қўқон шаҳрида бир оила болаларини кўрдим. Улар ҳам яқин қариндошлари билан қуда-андачилик қилишган. Албатта, бундай ҳоллар ҳамма вақт ҳам рўй беравермайди. Айрим кишилар: «Мен қанчадан-қанча ўз қариндошига уйланганларни, турмушга чиққанларни биламан, болаларида ҳеч қандай ирсий касалликлар йўқ-ку» дейишлари мумкин. Тўғри, бунинг айрим сабаблари бор. Бу сабабларни тўлиқроқ тушуниш учун илмий далилларга мурожаат қиламиз.

Ирсий касалликлар ҳозирги вақтда медицина олдида турган жуда катта проблемалардан бири ҳисобланади. Бу тўғрида кейинги вақтларда ватанимизнинг илмий-текшириш институтларида анчагина тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Бу илмий ишлар натижасида анчагина янгиликлар пайдо бўлди. Илмий-текшириш шуни кўрсатдики, бу касалликларнинг наслдан-наслга ўтиши мураккаб бўлиб, оқсил моддаларининг ҳар хил таъсирлар орқасида ўзгаришлиги ва бузилишлиги натижасида келиб чиқишлиги аниқланди. Бунинг асосий сабаби яқин қариндошга турмушга чиқиш, ичкилик ва шунга ўхшаш нарсаларнинг таъсиридандир.

Ирсий касалликларнинг келиб чиқиш сабабларини ўрганиш ва уларнинг олдини олиш йўлида кейинги ўн йиллар ичида каттагина ишлар қилинди ва яхши натижаларга эришилди.

Хўш, насл нима ва насл касаллиги қандай келиб чиқади? Бу касаллик нимаси билан бошқа касалликлардан фарқ қилади? Чех олими Г. Мендель бундан юз йил бурун яшил ва сариқ нўхатни олиб, бир-бири билан урчитиб шундай хулосага келди: айрим насл белгилари кейинги наслга баъзи, умумий, ўзига хос бир қоида шаклида берилиши мумкин экан.

Олим нўхатнинг бир неча наслини кўриб, уларни кузатиб, ҳисоблаб шундай хулоса чиқарди. Масалан, яшил ва сариқ нўхатлар бир-бири билан қўшилиш натижасида биринчи наслнинг ҳаммаси сариқ бўлади. Ўз-ўзига қўшилиши натижасида иккинчи наслда айримлари яшил, айримлари сариқ бўлади. Қизиғи шундаки, сариқ нўхатнинг яшил нўхатга қараганда нисбати кам бўлади. Кейинги наслларда сариқ ёки яшил насллар чиқа бошлайди.

Шунга асосланиб, Мендель ўз насл қонунини кишиларга ҳам ўтказади, бундай ҳолда икки хил организм бир-бири билан қўшилганда кучли организмнинг баъзи бир белгилари кейинги наслнинг ҳаммасига ўтади. Бу —доминант деб аталади, яъни устидан ҳукмронлик қилиш деган сўз бўлиб, иккинчи организмнинг белгилари махфий ҳолда қолади, буни рецессив деб аталади. Бундай қонунга қараб агар тўртта боласи бўлса учтаси юқорида айтган кучли организмга ўхшайди, биттаси кучсиз организмлигича қолади. Кейинги наслда унга ҳам, бунга ҳам, баббаравар ўхшаши мумкин. Бир наслда бўлган белги доимий наслда махфий ҳолда сақланиб, наслдан наслга ўтиб боради. Кўпчилик ҳолларда одамлар, ўғли худди отаси, ёки худди онасига ўхшабди, дейишади. Бу гапда жон бор, албатта. Ҳар бир ота-онадан болага бува ёки бувиларидаги белгилар айримлари очиқ ҳолда, айримлари махфий ҳолда ўтади. Кейинчалик керакли шароит бўлган ҳолда махфий белгилар ҳам юзага чиқиб, очиқ белги бўлиши мумкин. Шунингдек, кўпчилик нормал, ўзига хос белгилар билан бирга айрим касаллик белгилари махфий ҳолда ота ё онадан болаларга кўчади.

Айрим туғма белгилар ҳам наслдан-наслга ўтиб боради. Лекин бу белгилар унча хавфли эмас. Масалан, инсон туғилганда айрим рангни билмайдиган бўлиши, қизил билан яшил рангни ажрата олмаслиги мумкин. Бундай ҳодиса эркакларда кўпроқ учрайди.

Булардан ташқари, кундалик турмушда наслдан-наслга ўтадиган «арзимас»гина белгилар ҳам учраб туради. Масалан, яқинда менга 12 ёшли Н. исмли ўғил болани олиб келишди. Ота-онанинг шикояти бўйича, бола туғилгандан бери бир кўзи қисиқ экан. Текшириш шуни кўрсатдики, оилада бу болалан ташқари яна тўрт бола бўлиб, шундан иккитасининг ҳам кўзи қисиқ туғилган. Суриштиришлар натижасида шу нарса аниқландики, отанинг бир кўзи қисиқ бўлиб, ёшлигида операция қилиб тўғриланган экан.

Яна шундай ирсий белгилар борки, булар хавфли касаллик кўриниши бўлиб, келажак наслларни оғир дардга чалинтиради. Бунга миопатия деган касаллик мисол бўла олади. Бу ҳасталикда беморнинг қўл ва оёқ мускуллари оза бошлайди. Беш-олти йил ичида бемор қувватсизланиб, кўп ётадиган бўлиб қолади. Бундай насл касалликларининг асосий сабабларидан бири, наслнинг ўзига яқин бўлган бир насл билан учрашишидир.

Очиқ гапни айтганда, бизда бундай воқеалар кўп учраб туради. Ота-оналаримиз: «Биз қариб қолдик, биздан кейин қариндош-уруғчилик йўқолмасин, бориш-келиш тўхтаб қолмасин» деган мақсадда ўғил-қизларини ёки невара-чевараларини яқин қариндошларига унаштиришади. Шунинг оқибатида кўпчилик насл касалликлари авлоддан авлодга ўтади, уни ўз вақтида даволамаса яна узоқ давом этади.

Олатда, бир авлоддан ўтган насл касаллиги аёл ёки эркак кишида сақланиб туриши мумкин. Бундай пайтда қариндошлар турмуш қурса, касаллик тезда болага ўтади. Агар аёл ёки эркак бошқа, қариндош бўлмаган оила билан турмуш қурса, унда яширинибётган касаллик белгилари ўз-ўзидан йўқолиб кетади.

Хулоса қилиб шуни айтмоқчимизки, ҳар бир йигит ва қиз ўз қариндош-у р у ғ и г а эмас, бошқа оила билан турмуш қуриши керак. Шунлагина наслдан наслга ўтадиган ҳасталикларга барҳам берамиз. Бу эса авлодларимизнинг бақувват, чиниққан ва соғлом бўлишини, таъминлайди. Ҳурматли ота-оналаримиз шуларни назарга олиб, ўғил-қизларини, невара-невараларини оилали қилишда қариндош-уруғга унаштиришга йўл қўймасликлари керак.

Шомурод ШОМАНСУРОВ,
Тошкент врачлар малакасини ошириш институтининг болалар асаб кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори.

Янги меҳмон — дунёга янги келган инсон одамларга олам-олам қувонч бағишлайди. Туғруқхоналарда икки жоннинг — она ва чақалоқнинг саломатлиги учун шифокорлар-у ҳамширалар жон куйдириб хизмат қиладилар. Собир Раҳимов районидаги 2-туғруқхонада ишлаётган шифокорлар ана шундай ҳалол ва сидқидил меҳнатлари билан кўпчилик ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

СУРАТДА: туғруқхона ҳамшираларидан (чапдан ўнгга) Любовь Еременко, Валя Попова, врач Неля Усмонова, Сурайё Яминова ва Ўктамхон Ориповалар.

Ш. Иброҳимов фотоси.

⊙ АЁЛЛАР, СИЗЛАР УЧУН

БОЛАЛАР ТИШИГА ЭЪТИБОР

⊙ Болани тиш ювишга ўргатишда дастлаб тишни порошоксиз ювдириш керак, чунки тиш порошоги боланинг нафас йўлига кетиб қолиб, уни қийнаши мумкин.

⊙ Болалар катталар учун чиқарилган тиш пасталаридан фойдаланмасликлари керак. Чунки унинг таркибида болаларни оғиз шиллиқ қаватига зарарли таъсир қилувчи моддалар бор. Шунинг учун болалар учун чиқарилган тиш порошогидан фойдаланишлари лозим.

⊙ Тишни игна, тўғноғич, сим, гугурт чўпи ва бошқа шунга ўхшаш нарсалар билан ковлаш ярамайди. Чунки бунда тишнинг эмаль қавати емирилиши, милк жароҳатланиши мумкин.

⊙ Болаларнинг қошиқ, ручка, қалам ва шунга ўхшаш нарсаларни тишлаб юришларига йўл қўймаслик лозим.

⊙ Тишда ёнғоқ, данак, бодом чақиш мутлақо мумкин эмас. Бунда тишнинг эмаль қавати дарз кетиши ва шунинг орқасида кариес касаллиги келиб чиқиши мумкин.

КЎКАТ ВА МЕВА-САБЗАВОТЛАР ХОСИЯТИ

Қишнинг охири ва эрта баҳорда кишилар дармонсизликдан, тинка қуришдан, ҳар хил иш бажарганда тез чарчаб қолишдан, тишни тозалаганда милкларнинг қонашидан ва тез-тез шамоллашдан шикоят қиладилар. Бу касалликларнинг тез-тез учраб туриши «С» витаминининг овқат маҳсулотларида етарли миқдорда бўлмаслигидандир.

Текширишлар шуни кўрсатдики, «С» витамини организмда содир бўладиган модда алмашинув ҳодисаларида фаол қатнашади, кишиларнинг меҳнат қобилиятини оширади, организмнинг турли касалликларга қаршилик кўрсатишини кучайтиради. Шунингдек, кишиларнинг қон томирлари чидамлилиги ҳам «С» витаминига боғлиқ.

Кишининг бу витаминга бўлган талаби жуда юқори бўлиб, бир кунда ундан 70—100 миллиграмм қабул қилиниши керак. Витамин С нинг асосий манбалари — кўкатлар, сабзавот ва ҳўл мевалардир. Қиш ва баҳор фаслида, айниқса, эрта баҳорда бу маҳсулотларни кам истеъмол қиламиз. Хўш, бундай пайтда «С» витамини етишмаслигининг олдини олиш мумкинми?

Бунинг учун аввало қандай маҳсулотларда «С» витамини кўп миқдорда бўлишини билишимиз лозим. Бу витамин укроп, кашнич, кўк пиёз каби кўкатларда, олма, лимон, апельсин, беҳи каби ҳўл меваларда, оқ карам, помидор, туруп, шолғом каби сабзавотларда кўп бўлади. Витамин қуритилган наъматак уруғи таркибида жуда ҳам мўл. Айниқса, шу кунларда турупдан кўпроқ истеъмол қилиш айни муддаодир.

Витаминларнинг «Б» группасига кирадиган турлари ҳам инсон учун жуда муҳимдир. Инсоннинг марказий ва переферик нерв системаси нормал фаолияти кўп жиҳатдан витамин B_1 га боғлиқ бўлса, витамин B_2 —организмдаги тўқима ҳўжайраларининг қайта тикланишига, жароҳатнинг тез битишига ёрдам беради. Бу группа витаминлар асосан дон маҳсулотларида, жигар, гўшт ва сут маҳсулотларида, шунингдек сабзавот ва ҳўл меваларда кўп учрайди.

Ёш организмнинг ўсиши ва ривожланиши учун хизмат қиладиган энг муҳими — А ва Д витаминларидир. Витамин А киши кўзининг нормал кўриши учун ҳам катта аҳамиятга эга.

А витамини тайёр ҳолда фақат ҳайвон маҳсулотлари, масалан, сариёғ ёки эритилган ёғда, туғум сариғи, жигар таркибида кўп бўлади. Одам организмида А витамини фақат бошқа моддадан, каротин деган моддадан ҳосил бўлади. Каротин моддаси қизил сабзи, помидор, қизил болгар гармдориси, кўкпиёз, ўрик, шафтоли, мандарин, апельсин каби маҳсулотлар таркибида кўпроқ учрайди.

Витамин Днинг ҳам аҳамияти катта. Бу витамин, айниқса, ёш организм учун муҳим бўлиб, суяк тўқимасининг ўсиши ва мустаҳкам бўлиши шу витаминга боғлиқ. Узоқ вақт витамин Днинг етишмаслигидан рахит касали келиб чиқади. Кундалик овқатда сут ва сут маҳсулотларининг, сариёғ, тухум, жигар каби маҳсулотларнинг етарли бўлиши — бу витаминнинг етарли миқдорда организмга тушишини таъминлайди.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, дорихоналарда сотиладиган витаминлардан фойдаланишда албатта врач билан маслаҳатлашиш лозим. Чунки витаминлар нормасидан ортиқ қабул қилинса, организмда турли ўзгариш юз бериши мумкин.

Ш. ШОМУҲАМЕДОВ,
Тошкент Давлат Медицина институти овқатланиш гигиенаси кафедрасининг ассистенти, медицина фанлари кандидати.

● *Техника янгиликлари*

«ФУРИТОЛ» ХИЛИ КЎПАЙМОҚДА

«Фуритол» деган умумий ном билан айтилувчи синтетик маҳсулотлар оиласи яна бир материал билан тўлди. У «Фуритол-8» деган ном олди.

Бошқа фуритоллар каби «Фуритол-8» ҳам пластмасса илмий-тадқиқот институтининг Фарғона бўлими лабораторияларида пайдо бўлди. Қуйилма қолипи ясашда қовуштирувчи материал сифатида ишлатиладиган бу маҳсулот пахтани қайта ишлаш маҳсули бўлмиш фуран бирикмаларидан тайёрланади. «Фуритол-8» ҳам иссиқликка ғоятда чидамли ва тез қотади. Бу нарса унда қисқа муддат ичида қиздирмай қолип массаси ҳосил қилишга имкон беради. Бундан ташқари унинг янги бир қимматли хоссаси бор: Таркибидаги азот тўрт беш баравар кам. Бу нарса янги материалнинг катта-катта пўлат қуйилмалар ишлаб чиқарувчи корхоналарга кириб боришга катта йўл очади.

Бўлим бошлиғи химия фанлари кандидати Е. Маматовнинг айтишича, «Фуритол-8» Бутуниттифоқ арматурасозлик технологияси илмий-тадқиқот институтида (Олмаота) синаб кўрилгач, мамлакат химия машинасозлигининг 19 та корхонасида фойдаланишга тавсия этилган. Қовуштирувчи янги модда одатдагиларга қараганда икки баравар арзонга тушади.

(ЎзТАГ).

Қорийёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясининг ёш чолғучиси Шуҳрат Йўлдошев ижро қилган куйларни тингласангиз бу ёш ижрочининг маҳоратига қойил бўласиз. У ўтган йили Бутуниттифоқ ёш ижрочилар конкурсининг лауреати деган номга сазовор бўлган. Ҳозир Шуҳрат ўз талантини янада ошириш борасида баракали ижодий меҳнат қилаётир.

СУРАТДА: Ш. Йўлдошев.

М. Нуриддинов фотоси.

Аденовирус нима?

Бу ҳасталик худди гриппга ўхшаш юқумли бўлиб, жуда тез тарқалади. У асосан ёш болаларнинг оғиз, бурун ва нафас олиш йўлларини касаллантиради. Бола бошқа бирор касаллик билан оғриган вақтда аденовирус ҳасталиги қўшилса, беморнинг аҳволи ёмонлашади, бу баъзан кўнгилсиз воқеага олиб келади.

Аденовируснинг юқиш хиллари олти туркумга бўлинади. Шундан бир туркумигина одамларга, қолган беш тури ҳайвонат оламида учрайди.

Ҳасталик белгиларини лаборатория шароитида тезда аниқласа бўлади. Бу касаллик вируслари бурун, оғиз, томоқ, кўз ёши ва бемор ахлати орқали атрофга осонгина тарқайди.

Аденовирус касаллиги йилнинг ҳамма фаслларида юз бераверади, лекин ёзда бир оз камаяди. Бу касаллик бемордан соғлом одамга худди грипп сингари юқади. Шунинг учун бундай бемор билан бир жойда бўлганда, идиш-товоқ, сочиқ ва бошқа нарсалардан фойдаланишда эҳтиёт чорасини кўриш керак.

Хўш, аденовирус ҳасталигининг белгилари нималардан иборат? Олимларнинг кўрсатишича, касаллик юққач, орадан 4—6 кун ўтади, сўнг ҳасталик белгилари бошланади. Дастлаб, беморда шамоллашдаги аломатлар кўринади: кўз ёшланади, акса уради, йўталади, кейин иситма чиқа бошлайди, бош оғрийди, бола инжиқланиб, ҳеч нима емай қўяди, тоқатсизланади. Бундай пайтда баъзи оналар, болам шамоллаб қолди, деб бепарво бўлишади.

Баъзи бир беморларда нафас йўлларидан ташқари, кўзи оғриб, ёш оқади, йиринг боғлайди. Бу ҳам шу касаллик белгисидир.

Аденовирус ҳасталиги ёш болаларда, айниқса касалванд, ориқ, рахит, эгизак ва чала туғилган болаларда оғир ўтади.

Агар беморнинг ҳарорати 38—39 градус, нафас олиши қийин бўлиб, бурун катаклари сиқилса кўзи ҳадеб ёшланаверса, аденовирусга зотилжом касаллиги қўшилган бўлади. Бундай пайтда боланинг овози бўғилиб, хириллаб қолади. Йўтал тез-тез такрорланади.

Ота-оналар шуни унутмасликлари кераки, бу касалликка ўз вақтида чора кўрилмаса, кейин даволаш анча қийин бўлади.

Даволашнинг энг осон йўлини врач аниқлайди, касалликнинг оғир ёки енгил турини ҳисобга олади, шунга қараб дори-дармон белгилайди. Беморни вақтида овқатлантириш, уй ҳавосини алмаштириш, врач белгилаган дориларни ўз вақтида бериш айни муддаодир.

Бемор болани алоҳида хонага, енгилгина ўрин-кўрпа солиб, ётқизиш лозим. Мабодо беморнинг дардига бошқа касаллик (зотилжом, грипп каби) қўшилса, дарров касалхонага олиб бориш керак. Агар ҳасталик енгил бўлса, унда (албатта участка врачи назоратида) уйда даволаш мумкин. Бола яхши соғайгандан кейин ҳам 4—5 кун ўринда ётиши керак.

Бемор болага тез-тез мева сувлари, лимон ва врач кўрсатмаси билан керакли витамин бериб турилади. Бу ҳасталикда боланинг оёғи иссиқ бўлишига кўпроқ диққат қилинсин.

Ҳар ҳолда, аденовирус касалига шамоллаш, тумов деб қаралмаслиги, унга ниҳоятда эҳтиёт бўлиб, ўз вақтида даволатиш керак.

Илёс ФОЗИЛОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач.

МУНОСАБАТ

уларнинг бажариш юзасидан тегишли чора белгиланмаган. Меҳнаткашлар н и н г хат-хабарлари учун жавобгар қилиб Жўраева тайинланган. Бироқ унга ҳеч ким қандай жавоб ёзишни тушунтирмаган м и ш. Бу содда муғомбирликни қаранг. Меҳнаткашлардан келган бу хатларга аслида жавоб ёзишнинг ҳам ўрни йўқ эди. Аксинча, фирма функцияси доирасида улардаги талабларни бажариш керак эди. Масалан, Трубачева квартирасини тозалаш учун фаррош юборишни сўраб хат ёзганди. Мана, тўрт ойдирки, унинг илтимоси бажарилмасдан қолмоқда.

В. И. Ленин номли ишлаб чиқариш бирлашмасининг 13-ательесида, «Новинка» ательесининг 7-цехи, «Химчистка» фабрикасининг 38-қабул пунктларида ҳам меҳнаткашларнинг хатлари билан иш олиб борилмайди. Бу корхоналарнинг раҳбарлари СССР Олий Совети Президиумининг бу ҳақдаги Фармонининг бажарилишини мунтазам назорат қилиб бориш ўрнига, ўзлари бунга хилоф равишда иш тутадилар.

Фармонда ҳар бир раҳбар меҳнаткашларининг талабларига сезгирлик билан эътибор беришга, барча шикоятларни жойларнинг ўзида ҳал қилишга, кишиларнинг юқори ташкилотларга овора бўлиб юришларига йўл қўймасликка мажбур этилганликлари алоҳида таъкидланади. Ҳар бир шикоят ёки аризанинг кўриб чиқиш, ҳал қилиш учун маълум муддат, яъни бир ой белгиланган. Агар у қўшимча махсус текшириш ўтказишни талаб қилган тақдирда бу муддат орган бошлиғи томонидан яна бир ойга узайтирилиши мумкин. Аммо бу ҳақда шикоятчи ёки ариза эгасига маълум қилиниши шарт. Текширишни талаб қилмайдиган, фактлари аниқ бўлган шикоятларни ҳал қилиш учун эса 15 кун ажратилган.

Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилалари ариза ва шикоятларини ҳал қилишда бир мунча бошқача тартиб мавжуд. Бу ерда уларни органга тушгандан бошлаб етти кун ичида ҳал қилиш керак. Бу вақт кўпи билан 15 кунгача чўзилиши мумкин. Бунга фақат айрим ҳолларда, яъни махсус текшириш талаб қилинган пайтларда рухсат берилади. Ҳал қилиш муддати юқорида кўрсатилган тартибда узайтирилади.

Газета, журнал редакциялари ва юқори органлардан тушган таклиф, ариза ва шикоятларни ҳал қилиш муддатлари ҳам шу тартибда қолади. Шундай, қилиб, уларни хабардор органга келиб тушганидан то ҳал қилингунча анча вақт ўтади. Шунинг учун ҳам ариза ва шикоятни бевосита ҳал қиладиган органга жўнатиш мақсадга мувофиқдир.

Бу эса, ҳар бир раҳбар зиммасига ҳар қандай талабни ўз вақтида объектив ҳал қилиш учун зарур шарт-шароит яратиб бериш вазифасини юклайди. Афсуски, биз тажрибада аҳёнда бўлса ҳам шундай сансолорликка дуч келамизки, улар жуда кўнгилсиз ҳолларга сабаб бўлади.

Чирчиқ шаҳрилик А. И. Букесова кир ювиш машинасини ремонт учун устахонага топширади. Машина бу е р д а қарийб бир йилча туриб, ёмон сақланганидан яроқсиз ҳолга келади. Бу иш учун устахона буюм эгасига 142 сўм тўлаши керак бўлади. Қўлида суд қарори бўлатуриб, бу аёл ўн марталаб Тошкентга келади. Ҳар сафар ҳам устахона дирекцияси бу маблағни тўлашдан бўйин товлайди. Фақат прокуратура аралашгандан сўнг, бу иш гражданин Букесова фойдасига ҳал бўлди, у ўз пулини олди.

Ариза ва шикоятларни ҳал қилишда қонунчилик масалаларига қатъий риоя қилиш ҳар доим прокуратура органлари ходимларининг диққат марказида турибди. Ўтган йили улар 50 дан ортиқ текшириш ўтказдилар. Айбдорлар жазоланди. Бундан ташқари, органларга мурожаат қилиш тартиби, шикоят ва аризаларни кўриб чиқиш ва ҳал қилишга бағишланган лекция, суҳбатлар ташкил этилди.

В. И. Ленин Совет қонунларининг афзаллигини улар бюрократизм ва сансолорликка қарши курашиш учун барча имконият яратишини, бу имкониятни бирорта ҳам капиталистик давлатда ишчи-деҳқонга берилмаганлиги ҳақида ёзган эди. У ишчи-деҳқонларни тўрт-беш марталаб овора қилиб, шунда ҳам бирор тузукроқ жавоб бермай, уларни менсимайдиган бюрократ, расмиятчиларни судга беришни, қаттиқ жазолашни талаб қилар эди.

Бу иллатга қарши курашни кучайтириш ҳақидаги В. И. Ленин васиятларини бажара бориб Ўзбекистон ССР Олий Совети СССР Олий Советининг 1968 йил 2 апрелдаги Фармонига мувофиқ, 1968 йил 27 июнда «Таклиф, ариза ва шикоятларни кўриб чиқиш тартибини бузганлик учун жавобгарликка тортиш тўғрисида» махсус қонун қабул қилди. Унда мансабли шахслар томонидан гражданларнинг таклиф, ариза ва шикоятларини кўриб чиқиш ва ҳал этишда ўзибўларчиликка йўл қўйиладиган бўлса, бу давлат ва жамоат ташкилотлари манфаатига зиён келтирса, шунингдек, меҳнаткашларнинг қонун билан мустаҳкамланган ҳуқуқларига салбий таъсир кўрсатадиган бўлса, уларни жиноий жавобгарликка тортиш белгиланган. Бу борада айбланганлар икки йилгача озодликдан маҳрум қилиш ёки бир йил муддат билан ахлоқ тузатиш ишларига юбориш билан жазоланадилар.

Тўғри, жиноий жавобгарликка тортиш — бу сўнгги чора, аммо у меҳнаткашларнинг талабларига бюрократларча муносабатда бўлувчиларга қарши қўлланилиши зарур.

И. ИЛЬЮШИН,
шаҳар прокурорининг ўринбосари, III класс Давлат юстиция маслаҳатчиси.

● *Куба—СССР алоқаларига доир*

БУЮК ҲАМКОРЛИК

ХАЛҚАРО ШАРҲЛОВЧИ КУНДАЛИГИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг қардош Куба Республикасига қилган тарихий сафари давом этмоқда.

Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга, шу билан бирга социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари бирлигини кучайтиришга хизмат қилувчи ушбу тарихий сафар жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. «КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари—жаҳонда биринчи ва энг қудратли социалистик давлат вакилининг Америка қитъасидаги биринчи социалистик давлатга қиладиган визити,—деб айтди ушбу сафар арафасида ТАСС мухбири билан бўлган суҳбатда Куба Компартияси Марказий Комитети секретариатининг аъзоси ўртоқ Блас Рока,— катта халқаро аҳамиятга эгадир». Маълумки, Совет Иттифоқи билан Ғарбий ярим шардаги биринчи социалистик давлат Куба ўртасидаги ўзаро дўстлик ва қардошларча ҳамкорлик алоқалари йилма-йил мустаҳкамланиб бормоқда. Мана 15 йилдирки, ўзининг пролетар интернационализми бурчига доимо содиқ бўлган Совет Иттифоқи Кубада социалистик тузум ғалаба қилган кунлардан бошлабоқ, ушбу Озодлик оролига беғараз ёрдамини кўрсатиб келмоқда. Бизнинг мамлакатимиз Кубанинг металлургия, қурилиш индустрияси, балиқчилик, энергетика, химия саноатини ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришда революцион Куба халқига яқиндан кўмаклашмоқда. Совет Иттифоқининг техникавий ва иқтисодий ёрдами билан Кубада 100 дан ортиқ корхона ва бошқа объектлар қурилди ва реконструкция қилинди. Жумладан, Куба қанд саноатининг 30 та заводи модернизация қилинди. Бугун 20 дан ортиқ Совет институтлари Куба илмий марказлари билан фан ва техниканинг турли соҳаларида энг яқин ҳамкорлик қилмоқдалар.

Озодлик ороли билан республикамиз ўртасидаги қардошлик алоқалари ҳам кенг ривожланмоқда. Пахтачиликни ривожлантиришда, ирригация иншоотларини барпо этишда, электроэнергетика саноатини тараққий қилдиришда Совет Ўзбекистони мутахассислари ҳам кубалик қардошларига беғараз ёрдам кўрсатдилар. Ҳозир Куба системали равишда «Ташсельмаш», «Компрессор», «Ташкенткабель», «Таштекстильмаш», «Узбексельмаш» ва бошқа корхоналарнинг маҳсулотини олиб турибди. Тошкент, Самарқанд, Қўқон шаҳарлари ҳунар-техника билим юртларида кубалик ёшлардан минглаб мутахассислар тайёрланди.

1972 йил декабрь ойида Москвада КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев билан Куба Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Куба Республикаси революцион ҳукуматининг Бош министри ўртоқ Фидель Кастро имзолаган битимлар Совет—Куба ҳамкорлигини ривожлантириш соҳасида янги истиқболлар очиб берди. Америка қитъасидаги биринчи социалистик давлат бўлган Куба республикасида революциясидан сўнг, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида революцион ўзгаришлар қилинмоқда. Куба янги қурилишлар мамлакати бўлиб қолди. Унда бирор шаҳар ёки қишлоқ йўққи, у ерда янги қурилишлар олиб борилмаётган бўлса. Узоқ Кариб денгизидаги ушбу мамлакатда юзлаб саноат корхоналари, чорвачилик марказлари, мактаблар, касалхоналар, уй-жой бинолари, қад кўтармоқда.

Революцион Куба Республикаси социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг халқаро кескинликни юмшатиш учун, ядро уруши ҳавфига қарши бўлган, империализм, мустамлакачилик ва ирқчиликка қарши олиб бораётган курашини қўллаб-қувватлаб, унга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. Куба Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида ҳам актив иштирок этмоқда. Жаҳоннинг 72 мамлакати Озодлик ороли билан дипломатик алоқалар ўрнатган.

Қаҳрамон Куба халқи Совет Иттифоқи билан бўлган қардошларча дўстлик алоқаларини юқори баҳолаб, уни кўз қорачиғидек сақламоқда. «Бизнинг революциямиз, —деб айтди бу ҳақда ўртоқ Рауль Кастро, — социалистик мамлакатларнинг, биринчи галда Лениннинг улуғ Ватани—Совет Иттифоқининг ёрдамига таянмаганида, у амалга ошмаган ва иғвогарлик ҳамда қамалларга бардош беролмаган бўлур эди».

Қаҳрамон Куба халқи бугун ўртоқ Л. И. Брежневни энг азиз ва мўътабар меҳмон сифатида кутиб олиб, у орқали Совет Иттифоқи халқларига ўзининг чуқур миннатдорчилик туйғуларини изҳор этмоқда.

Совет кишилари, жаҳон прогрессив жамоатчилиги КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Кубага қилаётган сафарини партияларимиз ва халқларимиз ўртасидаги бузилмас дўстликнинг янги намойиши, унинг янги босқичга кўтарган тарихий қадамлар деб баҳоламоқдалар. Шу билан бирга ушбу тарихий сафар социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга, бутун дунёда тинчлик ва хавфсизлик ишининг тантана қилишига хизмат қилади.

Талъат СОЛИЕВ.

Спорт

„Полвонлар мактаби ҳақида ўйлаяпман“

Оғир вазнлилар ўртасида эркин кураш бўйича охирги финал учрашувда Мюнхенда Олимпиадада Александр Медведга олтин медал насиб этди. Учрашувдан кейин Александр Медведь тиз чўкиб кураш тушиладиган гиламнинг четидан ўпганда «Рингерхалле» залини гулдурос қарсаклар қоплади. Томошабинлар дунёда ҳеч бир полвон эришаолмаган ютуқларни қўлга киритган машҳур спортчини алқар эдилар. Александр Медведь етти жаҳон чемпионатида ва учта Олимпия ўйинларида ғолиб чиқди. Ниҳоят, машҳур полвон катта спорт билан хайрлашар экан, гиламни кураги ерга тегмаган ҳолда тарк этди.

Мюнхен Олимпиадаси ўзининг охирги кураш майдони бўлиши ҳақида Александр Медведь мусобақалар бошланмасидан анча олдин айтган эди. Аммо «чемпионлар чемпионининг» мухлислари бу сўзларга энг охирги минутларгача ишонишмади. Совет полвонлари терма командаси капитани Олимпия гиламидаги олишувида 34 ёшида ҳам аъло даражадаги спорт формасида эканлигини намойиш этди. Мутахассисларнинг айтишига қараганда у ҳали яна кўпгина ғалабалар қозониши мумкин эди. Аммо шундай бўлишига қарамасдан жаҳоннинг энг кучли полвони ўз шуҳратининг энг чўққисига чиққанда гиламни ёшларга бўшатиб беришга қарор қилди.

Хўш, Александр Медведь ҳозир нима билан шуғулланаяпти, унинг планлари қандай?

Гарчи у гиламни тарк этса-да, спортдан бутунлай кетганича йўқ. Эркин кураш бўйича совет полвонлари терма командасининг собиқ капитани бугунги кунда командага тренерлик қилмоқда. Бундан ташқари Александр Медведь Белоруссия кураш Федерациясига раҳбарлик қилмоқда. Уни тренер сифатида, айниқса оғир вазнли полвонларнинг ҳалқаро аренадаги курашларга тайёргарлиги алоҳида қизиқтирмоқда. Минск радиотехника институти жисмоний тарбия кафедрасининг доценти А. Медведнинг кандидатлик диссертацияси ҳам худди шу мавзуга бағишланган.

— Ўз илмий ишингизда сиз нималарни тадқиқ қилмоқчисиз?

— Мен ўзимнинг диссертациямда оғир ва ярим оғир вазнлилар категориясидаги полвонлар тренировкасининг хусусиятларини ўрганмоқдаман. Бундай хусусиятлар борлиги ҳеч шубҳасиз. Аммо шуни айтиш керакки, охирги пайтларга қадар бизда тренировканинг ўзига хос хусусиятлари тўлиқ ҳисобга олинмас эди. Масалан, машғулотлар пайтида спринтер дистанциясига менга енгил вазнлилар билан бирга чопишга тўғри келар эди. Тўғри, одатда мен маррага биринчи бўлиб етиб келардим, лекин... Шуни айтиш керакки, 10 та вазн категориясини ҳар бирининг ўзига хос хусусиятлари борки, буни ҳисобга олмаслик ярамайди.

— Сиз кимни ўзингизнинг гиламдаги ворисингиз деб ҳисоблайсиз?

— Бу саволга жавоб бериш осон эмас. Талантли полвонлар кўп. Терма командамизнинг ёш оғир вазнли полвонларидан Нодар Модебадзе ва Сослан Андиевдан менинг умидларим катта. Уларнинг биринчиси былтур Европа чемпиони бўлди. Андиев эса 1969 йилдаёқ ёшлар ўртасида жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритганди. Булардан бошқа умидли спортчилар ҳам бор.

— Қандай спортчини сиз умидли деб ҳисоблайсиз?

— Яширишнинг ҳожати йўқ — мен энг аввало кучли, бақувват спортчиларни умидли деб ҳисоблайман. Техникани ўрганиш мумкин. Аммо, бўй пастроқ бўлса-чи, иш чатоқ. Албатта, кўп нарса кишининг иродасига, характерига боғлиқ. Буни инкор этиб бўлмайди. Ботир, тиришқоқ ва фаросатли полвонларни яхши кўраман.

— Сиз уларни қаердан излаб топасиз?

— Мен бундай умидли ёшларни болалар спорт мактабларидан, ёшларнинг кураш секцияларидан қидираман. Мен кўпинча ана шундай жойларда тренировкаларда бўламан. Бунда, айниқса қобилиятли ёшларга алоҳида эътибор бераман. Булардан, ташқари мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан менга кўплаб хатлар келади. Бу хатларнинг кўпчилигида «Сизга шогирдлик қилсам бўладими?» деган савол бўлади. Бу хатларнинг эгаларини кўрмагунимдан кейин уларга жавоб бериш менга анча қийин. Лекин ўйлайманки, улардан баъзилари Минскка келиш имкониятига эга бўлишади. Гап шундаки, талантли курашчилар кўп бўлган Белоруссияда ихтисослаштирилган полвонлар мактаби ташкил қилиш менинг орзум. Бундай мактаб халқаро классли спортчилар тайёрлаши мумкин.

— Сизнинг педагогик принципларингиз қандай?

— Мен энг аввало шогирдимда унинг кучли томонини топишга ҳаракат қиламан. Ёш полвоннинг мана шундай хусусиятларини ривожлантириш керак. Бу кучли хусусиятлар спортчининг характерида белгиловчи омил бўлишига эришиш лозим. Ҳаммани бир хил методда машқ қилдириш тўғри келмайди. Негаки, бир-бирига айнан ўхшаш бўлган икки киши ҳеч вақт учрамайди. Биров учун маъқул бўлган нарса иккинчисига тўғри келмаслиги мумкин. Биров куч билан ғолиб келса, иккинчиси — айёрлик билан, учинчиси — эпчиллик, тўртинчиси эса бу хусусиятларнинг ҳаммасини ишлатган ҳолда ғолиб келиши мумкин.

— Сиз нимани спортчининг бош хусусияти деб ҳисоблайсиз?

— Ғалабага бўлган ишонч ва иродани. Бусиз мусобақага чиқишнинг ҳожати йўқ. Биз курашчиларда шундай тушунча бор — мускуллар сезгиси. Бу рақибни интинтив равишда ҳис қила билиш, унинг қалтис ҳаракатларига чап бериш қобилиятидир. Мана шундай ҳис қилиш қобилияти бўлмаса ёки яхши ривожланмаса ғалабага эришиш қийин.

— Сизга спортнинг бошқа турларига қараганда курашнинг ишқибозлари камдай туюлмайдими?

— Ҳечам, аксинча, кураш спорт тури сифатида йилдан-йилга тараққий этиб бормоқда. Охирги Олимпиадада мусобақаларнинг илгариги турларига яна бир кураш усули — дзю-до қўшилди. Кейингисига эса самбочилар ҳам чиқиб қолишса ажаб эмас. Кураш кучли, эпчил бўлишни, таъминлайди, иродани тарбиялайди; бу ҳақиқий эркаклар спорти, шундай экан, нега энди унинг ишқибозлари кам бўларкан.

— Айтинг-чи, спортчи машқларни тўхтатса нима бўлади?

— Бундайлар ҳақиқий спортчи эмас. Агар сиз мени назарда тутаётган бўлсангиз шуни айтишим керакки, мен ҳамон илгаригидек машқ қилмоқдаман. Минск шаҳри терма командаси билан бирга ҳафтасига тўрт марта гиламда шуғулланаяпман. Ҳафтанинг бир кунида эса, футбол, баскетбол ўйнаймиз, кўпинча штанга кўтариш билан шуғулланамиз. Қандай бўлмасин менинг оғирлигим илгаригича, яъни 114 килограммлигича қолмоқда.

Аркадий **БРЖОЗОВСКИЙ**,
(АПН).

Мана бу суратни фотомухбиримиз М. Нуриддинов «Пахтакор» футболчиларининг Тошкентдаги сўнгги машғулотида олган эди. Кеча пахтакорчилар мавсумга тайёргарликни давом эттириш учун Термиз шаҳрига жўнаб кетдилар.

Мусобақалар хроникаси

▲ Сўнгги уч кунда шахмат бўйича жаҳон биринчилиги учун чорак финал матчларида қизиқарли воқеалар содир бўлди.

ПЕТРОСЯН—ПОРТИШ. Қаторасига тўрт дуранггдан сўнг совет гроссмейстери бешинчи партияда ғалаба қозонди. Ҳозирча совет шахматчиси 1:0 ҳисобида олдинда.

КАРПОВ—ПОЛУГАЕВСКИЙ. Бу олишувда ҳам ҳисоб 1:0. Олдинда ленинградлик ёш гроссмейстер. Аммо кураш ҳали олдинда. Бешинчи партияда Карпов рақибининг қўпол хатолари туфайлигина мағлубиятдан қутулиб қолди.

МЕКИНГ—КОРЧНОЙ. Бразилиялик гроссмейстер тўртинчи партияда таслим бўлганидан сўнг, навбатдаги учрашувда қарши ҳужумга ўтишга шошилгани йўқ. Бу партияда 18-юришдаёқ дуранг қайд қилинди. Навбатдаги еттинчи партия тугалланмай қолди. Мекингнинг бир пиёдаси ортиқ, бундан ташқари территориал устунликка эга. Корчной 1:0 ҳисобида олдинда.

СПАССКИЙ—БИРН. Бу матчнинг ҳар бир партияси учрашувга сўнгги нуқта қўйиши мумкин. Собиқ жаҳон чемпиони ҳозирча 2:0 ҳисобида ютмоқда. Тўғри, бешинчи партияда у ҳимояга ўтишга мажбур бўлди. Энди навбатдаги олтинчи партияда оқ доналар билан Спасский ўйнайди.

▲ СССР терма командасининг баскетболчилари Бразилиядаги ўртоқлик учрашувларини тугалладилар. Совет баскетболчилари сўнгги учрашувда Бразилия терма командасини 81:80 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

▲ Архангельскда «Советская Россия» газетасининг соврини учун коптокли хоккей бўйича халқаро турнир давом этмоқда. Навбатдаги ўйинларда Швеция хоккейчилари финляндияликларни 4:3 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Совет хоккейчилари эса 2:3 ҳисобида худди шу фин спортчиларига ютқазиб қўйишди.

Ла Манш остида туннель

Ла Манш бўғози тагидан ўтувчи туннель Британия оролларини Европа билан боғлайди. Бу туннель бўғоз тагидан ўтиб Дувр ва Калени боғлайди. Туннелнинг умумий узунлиги 51 километр бўлиб, ундан 37 километри сув остида бўлади.

Англиядаги Фолкстон шаҳрини Франция билан учта туннель боғлайди. Бу туннеллардан иккитаси темир йўлга, учинчиси эса коммуникация системалари ва вентиляция жиҳозлари ўтказишга мўлжалланган.

СУРАТДА: Кале яқинида қурилиш ишлари бошланди.

АФП—ТАСС фотоси.

● Сўнгги пушаймон—ўзингга душман

Безорилиги учун

1-мебель фабрикасининг дурадгори Абдуқодир Одилов тунги соат 11 да Б. Хмельницкий кўчасининг «Пойафзал фабрикаси» бекатида қаёқдандир шира кайф ҳолда пайдо бўлиб қолди. У ҳеч қандай сабабсиз сменадан ишдан чиққан ишчиларга тегажоқлик қилди, уларни курақда турмайдиган сўзлар билан ҳақорат қилишга уринди.

Бу ерда троллейбус пойлаб турган йўловчилардан бири, 1-пойафзал фабрикаси электриги Н. Раҳмонов Абдуқодирни тартибга чақирмоқчи бўлди.

— Ақлни бориб ўғлингга ўргат,— деди кўрслик билан ва у безорилигини давом эттирди.

Бекатдаги кишилар танбеҳи, безорига туриб-туриб алам қилди чоғи, чўнтагидаги пичоқни қўлига ушлаганича у дағдаға билан Раҳмоновга ташланиб қолди. Гуноҳсиз ишчи унинг ўринсиз хатти-ҳаракатидан ўзини олиб қочишга тутинди.

Шу пайт троллейбус келиб тўхтади. Йўловчилар билан бирга Н. Раҳмонов ва унинг ҳамкасблари ҳам ёпирилиб троллейбусга чиқади. Уринсиз жаҳли чиққан безори А. Одилов ҳам ўч олиш мақсадида транспортга отилади. Троллейбусдаги йўловчилар ва милиция ходими бу ишга аралашмаганлар и д а эди, бу ҳодиса нима билан тугашини ким биларди. Улар ўзларини йўқотмай, безорини ерга қулатиб, қўлидан пичоқни тортиб оладилар.

Троллейбус навбатдаги бекатга келиб тўхтагач, милициянинг участка инспектори безори «полвон»ни опер-пунктга олиб кетди.

А. Одиловнинг бу жиноий ишини кўриб чиққан Фрунзе район халқ суди, уни кучайтирилган режим билан беш йил озодликдан маҳрум этиш тўғрисида ҳукм чиқарди.

Шаҳар судининг жиноий ишлар коллегияси бу иш юзасидан халқ суди берган ҳукмни қайта кўриб чиқиб, уни ўзгаришсиз қолдиришни лозим топди.

Б. ОКС,
Шаҳар халқ суди коллегиясининг раиси.

Табассум

ШАРИАТ ҲУКМИ

Бир камбағал одам ўзига керакли нарсани сотиб олиш учун баққолнинг дўконига келди. У ерда бошқа харидорлар ҳам анчагина бор эди. Камбағал, тез-тез бўл деб ҳа деб қистагани учун баққол аччиғланиб, уни койиди. Камбағал бир пой ковушини ечиб, баққолнинг бошига урди. Баққол тезлик билан харидорларни жўнатиб, дўконини беркитди, камбағални судраб қози ҳузурига олиб борди. Қози савдогар баққол тарафини олиб, камбағалга ғазаб билан айтди:

— Нега сен бу мўътабар баққолимизни урдинг. Бу ишинг учун сенга жазо бериш керак бўлса ҳам, камбағал бўлганинг учун сенинг гуноҳингни кечирдим. Дарров унга узр айт, ярим олтин бериб уни рози қил.

Камбағал киши ёнидан бир олтин чиқариб қозининг қўлига берди ва оёғидан ковушини ечиб олиб, қозини бир тушириб деди:

— Агар шариат ҳукми шундай бўладиган бўлса, бу олтиннинг ярмисини ўзингиз олиб, ярмисини савдогар баққолга беринг.

●

СЎЗ ХУРСАНДЧИЛИГИ

Бир шоир бойлардан бирини мақтаб шеър ёзди-да, унга тақдим қилди. Бой хурсанд бўлиб шоирга:

— Ҳозир ёнимда пулим йўқ, аммо омборимда жуда кўп дон бор. Эртага кел, шу донлардан бир қисмини сенга ҳадъя қиламан, — деди.

Шоир севиниб уйига қайтди. Эртасига бойнинг ёнига келган эди, бой ундан нега келганини сўради. Шоир:

— Ўзингиз дон ваъда қилган эдингиз, ҳайру-эҳсонингиздан умид қилиб келдим. —деди.

Бой қаҳ-қаҳ уриб кулди:

— Ажаб нодон шоир экансан, сен мени сўзинг, яъни шеъринг билан хурсанд қилган эдинг, мен ҳам сени сўзим билан хурсанд қилиб юбордим, жўна, сенга берадиган доним йўқ, — деб бечора шоирни ёнидан қувлаб чиқарди.

●

ЎЗ НАРХИДА КЕТДИ

Бир киши бировнинг кўйлагини ўғирлаб олиб, бозорга олиб бориб сотиш учун ўғлига берди. Ўғли бозорга олиб борар экан, яна бир киши унинг кўйлагини тортиб олиб, қочиб кетди. Ўғли нолож уйига қайтди. Отаси, — Ўғлим, кўйлакни қанчага сотдинг? деб сўраганди, ўғли:

— Кўйлак ўз нархида кетди, — деб жавоб берди.

●

БИР ЧЎҚИШДА

Бир киши уйландида, хотинига:

— Менинг хулқим ёмон, аччиғим тез, жуда асабий кишиман, сен шунга чидай оласанми? — деган эди, хотини севиниб:

— Қандай яхши киши экансиз, мен шундай эрни яхши кўраман, чунки аччиғи тезликда, асабийликда, бақириб-чақир и ш д а сизни бир чўқишда қочираман, сиз чидасангиз бўлди, — деб жавоб берди.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИИ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 30|I да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30|I да **Ажал минораси,** 31|I да **Оқшомдан тушгача.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА —30|I да **Севишганлар ҳиёбони,** 31|Iда **Жон қизлар.**

Кино

30 ЯНВАРДА

Ёмғир ёғди, излар ювилди — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (кечқурун).

Севги анатомияси — «МИР», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Уч мушкетёр — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Садоқат — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун);

Анупама — «КЎКЧА» (кечқурун);

Тошдаги достон — А. НАВОИЙ номли (кечқурун);

Утли қор — «ҲАМЗА» (кечқурун);

Уртоқ генерал — С. РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Катта соврин — Ғ. ҒУЛОМ номли (кечқурун).

31 ЯНВАРДА

Ёмғир ёғди, излар ювилди — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ВОСТОК» «МОСКВА», «ДРУЖБА» «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун).

Севги анатомияси —«МИР» (кундуз ва кечқурун).

Уч мушкетёр — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Садоқат — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун);

Анупама — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун);

Тошдаги достон — А. НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун),

Утли қор — «ҲАМЗА» (кундуз ва кечқурун).

Уртоқ генерал — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун),

Катта соврин — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ РЕСПУБЛИКА ЭКРАНЛАРИГА ТЕЗ КУНДА

„ОДАМЛАР ОРАСИДА ТАНҲО“

(Нодирабегим)

номли янги, кенг экранли бадиий фильми чиқаради.

Сценарий авторлари—Михаил **МЕЛКУМОВ**, Комил **ЁРМАТОВ.**

Постановкачи режиссер — СССР халқ артисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Комил **ЁРМАТОВ.**

Постановкачи операторлар — Трайко **ЭФТИМОВСКИЙ**, Мирон **ПЕНСОН.**

Постановкачи рассом — Валентин **СИНИЧЕНКО.**

Композитор — Румиль **ВИЛЬДАНОВ.**

Ролларни ижро этувчилар: **НОДИРА** — Сайрам **ИСАЕВА;**
Уста Қаландар — Бобо **АННОНОВ;**
Қаландарнинг онаси — Анвара **АЛИМОВА;**
Муҳаммад Алихон — Абдужалил **БУРИБОЕВ;**
Амир Насрулло — Турғун **АЗИЗОВ;**
Абдували — Бекбўлат **ВАТАЕВ;**
Ёдгорбек — Тошхўжа **ХУЖАЕВ;**
Нодирхон — Ваҳоб **АБДУЛЛАЕВ;**
Рустамбек — Аббос **БАКИРОВ.**
Фаттоҳ **НАЖМИДДИН** — Наби **РАҲИМОВ.**

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.

Фильмга XIX асрнинг биринчи ярмида яшаган машҳур ўзбек шоираси Нодирабегим ҳаётининг сўнгги йилларида рўй берган воқеалар асос қилиб олинган.

Фильм ижодкорлари шоиранинг амир Насрулло билан олиб борган мураккаб ва шиддатли кураши, шоиранинг доно ижтимоий фаолияти, мардлиги ва кучли характери тўғрисида ҳикоя қиладилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТЛАР СОВЕТИНИНГ ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

Тошкент шаҳар 40-ҳунар-техника билим юрти

1974—75 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Ўқиш муддати 1—2 йил

Билим юрти станокда ишловчи дурадгорлар. ва дурадгорлар. автослесарлар (ўқиш муддати 1 йил). тайёрлайди.

Билим юртига 8 синф ва ундан юқори маълумотга эга бўлган 14 ёшдаги ўспиринлар қабул қилинади.

Ўқишга қабул қилинганлар кунига 3 марта бепул овқат, формали кийимлар ва махсус кийимлар билан

ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Ўқиш 1974 йил 1 февралдан бошланади.

Билим юртини битириб чиққанлар мебель фабрика ва заводларида ва Тошкент шаҳридаги қурилишларда ўз касблари бўйича ишлайдилар. Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак:

1. Билим юрти директори номига ёзилган ариза, паспорт ёки туғилганлиги ҳақидаги ҳужжат, маълумоти ҳақида шаҳодатноманинг асл нусхаси, турар жойдан справка, соғлиғи ҳақида справка, 3х4 ҳажмли 6 дона фотокарточка.

Аризалар қуйидаги адресда ҳар куни (дам олиш кунидан ташқари) эрталаб соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Билим юртининг адреси: Тошкент шаҳар, Луначарский шоссеси 69-уй. Телефонлар 6-60-9-96, 6-60-9-98. 13-трамвайнинг «Консерва заводи» ва 1, 4, 20, 41, 69, 74, 101, 117-автобусларнинг «Партия мактаби» бекати.

ДИРЕКЦИЯ.

СССР Алоқа Министрлигининг Давлат Иттифоқ 2-лойиҳалаш институти

(ГСПИ-2)

саноат ва граждан қурилиши, саноат корхоналарини электр қуввати, сув билан таъминлаш ҳамда канализация, автомобиль йўллари, территорияларни жиҳозлаш ва инженерлик тайёргарлиги, инженерлик геодезияси ихтисослари бўйича ходимлар (ишчи ёки хизматчи);

қурилишда ҳисоб ва ҳисобот ишлари билан таниш бўлган бош бухгалтер ўринбосари

КЕРАК

Иш ҳақи 1 квартал бўйича тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси 4-уй —Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси.

Ўзбекистон ССР Госплани ҳузуридаги Саноат экономикаси бюроси коллективи молия бўлимининг катта инженери Ғ. У. Содиқовга отаси

Усмон
СОДИҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент почтамти коллективи Ўзбекистон ССР Алоқа министри Т. М. Тўхтаевга отаси

Тўхта
МАҚСУДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Телевизор

30 ЯНВАРЬ. Чоршанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 «Ахборот» информацион программаси. (рус тилида). 18.45 Миллионлар ленинча университети. 19.00 М. Хайруллаев. «Танбур навоси». Телевизион музикали постановка. 19.40 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 20.00 Рангли телевидение. Фигурали учиш бўйича Европа чемпионати. Жуфт учишлар. Мажбурий программа. Загребдан олиб кўрсатилади. 22.00 **«Вақт» информацион программаси. Уртоқ Л. И. Брежневнинг Кубада бўлишига доир.** Дм. Кабалевский. РСФСР халқ артисти В. Левко ижросида Р. Гамзатов шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. Концерт сўнгида кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.15 Рангли телевидение. Эркин кураш бўйича СССР ва АҚШ терма командалари ўртасида халқаро учрашув. 19.05 «Москва ва москваликлар». 19.30 «Ҳамиша ғолибкор». Телевизион хужжатли фильм премьераси. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 20.00 Рангли телевидение. «Чашма» ашула ва рақс халқ ансамбларининг телевизион конкурси. «Баҳор» концерт залидан олиб кўрсатилади. (Такрорий кўрсатув). 21.30 «Ўзбекистон», телевизион киножурналининг 2-сони.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

31 ЯНВАРЬ. Пайшанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. Доғистон АССР Дербент шаҳри бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. 13.15 «Совет характери». Телевизион очерк. Петрозаводскдан олиб кўрсатилади. 13.45 Концерт. 14.00 **«Вақт» информацион программаси. Уртоқ Л. И. Брежневнинг Кубада бўлишига доир.** Симфоник концерт. 16.00 Телевизион хужжатли фильмлар программаси. 16.30 Спорт ҳақида суҳбат. 17.00 Рус тили. **Тошкент кўрсатади.** 17.45 Кўрсатувлар программаси. **Узбек тилида:** 17.50 Ўқувчилар учун. «Мактабимиз-фахримиз». 18.20 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 18.35 «Прогресс» программаси. 19.05 Ўн минут музика. 19.15 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.30 Миллионлар ленинча университети. «Маҳсулот сифатини ошириш йўллари». 20.00 Рангли телевидение. Фигурали учиш бўйича Европа чемпионати. Жуфт учишлар. Эркин программа. Загребдан олиб кўрсатилади. 22.00 **«Вақт» информацион программаси. Уртоқ Л. И. Брежневнинг Кубада бўлишига доир.** Рангли телевидение. «Жаҳон халқлари ижоди». «Куба санъати». Эшиттириш охирида кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 11.30 «Тимсоҳ Гена». Болалар учун. Қўғирчоқ фильм. 11.50 Рангли телевидение. «Энг гўзал кемалар». Телевизион бадиий фильмнинг 2-серияси. (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Янгиликлар. 18.00 Ўқувчилар учун. «Орленок» телестудияси ёш мухбирларнинг СССР Фанлар Академиясининг вице-президенти М. Лаврентьев билан учрашуви. 18.45 Рангли телевидение. Болалар учун. «Расмларда қуёш акси бор». 19.00 Концерт. **Тошкент кўрсатади.** 19.30 «Здоровье». Илмий-оммабоп программа (рус тилида). **Узбек тилида:** 20.00 «Олис юлдуз шуъласи». Бадиий фильмнинг 1-серияси. 21.10 Тошкент Давлат консерваторияси студентларининг концерти.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

Тошкент оқшоми. 4 бет. 30 ЯНВАРЬ, 1974 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.

Р. — 02183. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—2997.